Doğan Kardeş

Kasım 1964 ★ 125 Kuruş

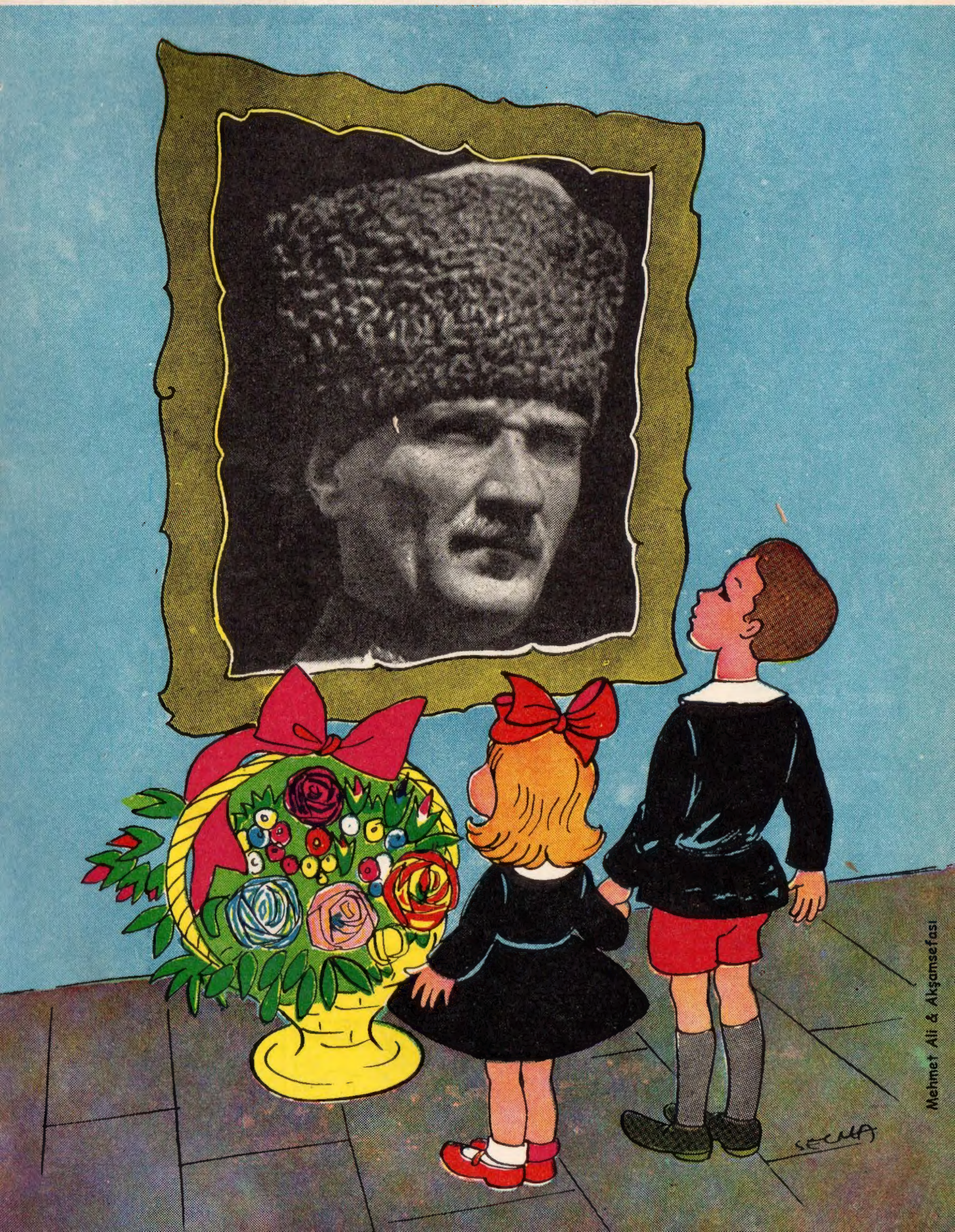

Mehmet Ali & Akşamsefası

AFACANLAR

Kapak resmi: Atamızı anıyoruz - Çizen: Selma Emiroğlu Aykan

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 548 Kasım 1964

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✶ Sahibi: Kâzım Taşkent ✶ Umumi Neşriyat Müdürü: Vedat Nedim Tör ✶ Bu sayıyı hazırlayan: Onat Kutlar ✶ Yazı İşleri Bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Cad. desi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✶ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✶ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✶ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✶ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146. İstanbul ✶ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✶ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✶ Yurt dışı iki misli ✶ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✶ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✶ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A.Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Biz de Atatürk'ü Anıyoruz

Biz, Atatürk'ü hiç görmemiş, hiç tanımamış çocuklar da onu sanki hâlâ yaşıyormuş, hâlâ aramızdaymış gibi seviyoruz.

Her zaman saygı ve sevgi ile anıyoruz.

Bizi, ona bağlayan, ona çeken bu güç nereden geliyor? diye düşünüyoruz.

Çünkü o,
Bu milleti esirlikten kurtaran adam.

Çünkü o,
Herkes kurtuluştan umudunu kesmişken, bu millete inanan adam.

Çünkü o,
Bu milleti kara cehaletten kurtarmak, aydınlığa kavuşturmak istiyen adam.

Çünkü o,
Bu millete ilerlemek, yükselmek için «çalış, daha çok çalış..» diyen adam.

Çünkü o,
Uygarlığa, daima ileri atılmaya gönül vermiş adam.

Çünkü o,
Cumhuriyeti gençliğe emanet eden adam.

Bizim Atamız.

TATİL YARIŞMALARIMIZIN SONUÇLARI

Bu yıl Tatil Yarışmaları'nın sonuçları, Resim dalı bir yana bırakılırsa hiç de iç açıcı değil. Hele Şiirde birincilik alacak bir tek şiire bile raslanamadı. Çok fena doğrusu. Demek ki Tatil Yarışmamıza katılan kardeşler dikkatli, özenerek, akıllarını kullanarak, düzenli çalışmıyorlar. Nerede İdil Özerdem, Çiğdem Sarısözen gibi bizi şaşırtacak kadar güzel şiir yazan yeni kardeşler? Bu yılın sonuçları bence bütün kardeşlerin kulaklarına küpe olmalı. Bakın Resim dalında katılanlar ne güzel çalışmalar yapmışlar. Bu resimleri çok beğendik. Onları candan kutlarız. Yazı, Şiir ve Karikatür dalında kazanan Doğan Kardeş okuyucularını da candan kutlarız. Ama bir şartla: Gelecek Tatil Yarışmamıza daha güzel eserlerle katılmaları şartıyla.

Bunun da bir tek çaresi var: Ders yılı içinde sadece ders kitaplarını değil, güzel kaliteli çocuk kitaplarını da okuyarak, Doğan Kardeş'i dikkatle takip ederek zevkinizi geliştirmeli, bu güzel eserlerden ilham almalısınız. Unutmayın ancak iyi okuyan iyi yazabilir.

DOĞAN KARDEŞ

AYIN YAZISI

OKUL YOLU

Yazan :

S. Türkis NOYAN

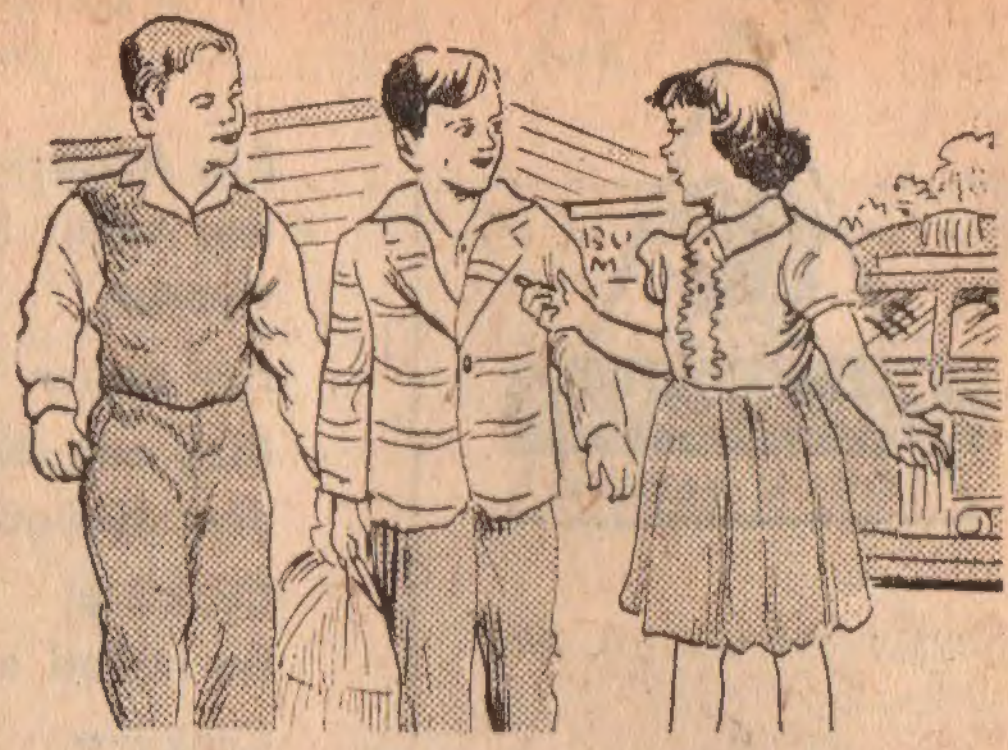

Sevgili Okuyucular,

Bu gün size gene günlük hayatınızla, sağlığınızla ve güveninizle ilgili bir konudan söz açmak istiyorum: Okul yolunuz. Yeni ders yılı başlayalıberi her gün belli saatlerde evinizden çıkıp okula yollanıyor, o günkü çalışma programınızı tamamladıktan sonra tekrar aynı yollardan evinize dönüyorsunuz. Okula ilk başladığınız zaman sizi herhalde yakınlarınızdan biri götürüp getirirdi, fakat sonraları artık okul yoluna alıştınız ve yalnız başınıza gidip gelmeye başladınız. Elbette ki yolda aynı semtte oturan arkadaşlarınıza rasladığınız veya onlarla sözleşerek buluştuğunuz ve beraber gittiğiniz de olur. Şüphesiz bu gidiş gelişler, okul hayatınızın çok hoş, çok eğlenceli bir kısmını teşkil eder. Yolda birbirinize anlatacak birçok şeyler bulursunuz, ya o gün hazırlanacak dersleri tartışır veya bir gün önce gelip geçmiş bir olay hakkında arkadaşlarınızla dertleşirsiniz. Okul yolu size biraz da hayat dersi verir, çünkü karşılaştığınız çeşitli insanlar, onların birbirinden farklı davranışları, gördüğünüz bir çok olaylar, hep sizin bilginizi, tecrübenizi arttırır. Meselâ yolunuzun üzerinde bulunan bir inşaatın gelişmesinden, bir binanın nasıl yapıldığı hakkında fikir edinirsiniz, veya iki insan arasındaki kavgayı seyretmek fırsatını bulmakla geçimsizliğin, öfkenin ne kadar kötü bir şey olduğunu öğrenirsiniz. Fakat günlük hayatınızın önemli bir kısmını teşkil eden ve size bir çok faydalar sağlayan okul yolu, öte yandan da bir çok tehlikelerle doludur. Hele trafiğin günden güne arttığı yoğunlaştığı büyük şehirlerde, okula gidip gelen çocukların kendilerini çok iyi sakınmasını bilmeleri ve yolda gayet dikkatli davranmaları gerektir. Hiç şüphesiz ailedeki yetişkinler ve okuldaki öğretmenler çocuklara trafik hakkında bilgi vermek için her fırsatı kullanırlar ve onlara yolda nasıl davranılması gerektiğini öğretirler. Fakat gene de gazetelerde trafik kazalarından bahseden haberler eksik olmaz ve her yıl yüzlerce binlerce çocuk okul yolunda feci bir şekilde can verir veya sakatlanır. Bu acı gerçek karşısında, Doğan Kardeş sizlere okula gidip gelirken dikkat etmeniz gereken bazı önemli noktaları hatırlatmaktan kendini alamıyor.

Sevgili çocuklar her şeyden evvel şunu bilmelisiniz ki okul yolunda size zararlı olabilecek en büyük düşmanımız dalgınlıktır. Elbette ki okula gidip gelirken sizin de aklınızdan geçen çeşitli düşünceler veya dikkatinizi çeken bir sürü dış olaylar bulunabilir. Fakat bunlara kendinizi fazla kaptırmamaya, o anda sizin için en önemli olan ödevi başarmaya, yani güvenle ve tehlikesizce hedefinize ulaşmaya kendinizi alıştırmalısınız.

Birçok çocuklar okuldan çıkınca, açık havaya ve serbestliğe kavuşmanın sevinci içinde çılgınca bir koşu tuttururlar, birbirlerini iterler, şakalaşırlar, oynaşırlar. Bu suretle yoldan akıp geçen trafiği aksattıkları gibi kendi hayatlarını da tehlikeye atarlar. Bazıları ise gelip geçen vasıtalara ziyan vermekten, onları

yollarından alıkoymaktan âdeta zevk alırlar. Bunlar otomobillerin önüne taş veya sopa atmak suretiyle onlara engel olmak veya yol kenarında arabası ile duran atı kışkırtıp ürkütmek gibi hareketleri bir marifet sayarlar. Halbuki bu gibi muziplikler çok defa önemli kazalara yol açmışlardır. Yolun üzerine atılan bir taş, üzerinden geçen otomobilin lâstiği tarafından hızla fırlatılarak kaldırımda yürüyen bir insana çarpıp onu ağır yaralayabilir, hattâ öldürebilir. Kışkırtılan, ürkütülen bir at da pek çok ziyana sebep olabilir. İyi yetişmiş ve aklı başında okul çocukları bu gibi oyunlara kalkışmazlar elbette Fakat aslında bu da yeterli değildir. Diğer çocukları da eğitmek, onlara doğru yolu göstermek lâzımdır. Her gün okula gidip gelen çocukların genel trafik kurallarından başka hava şartlarına uymasını bilmeleri gerekir. Şüphesiz okul çağındaki her çocuk yolda daima sağdan ve kaldırımdan gidildiğini, caddenin bir tarafından öbür tarafına geçeceği vakit yoldan bir taşıtın geçmemesini kollaması gerektiğini veya trafik polisinin işaretini beklemesi icap ettiğini bilir, yaya geçitleri dışına çıkmaz, caddenin ortasında veya kavşaklarda fazla oyalanmaz. Fakat bunların dışında her çocuğun bilmesi gereken başka önemli şeyler de vardır. Bazan yol kenarında durmakta olan bir otomobil de kazaya sebeb olabilir. Eğer yol biraz yokuşsa ve otomobilin tekerleğinin önüne taş konulmak suretiyle yokuş aşağı kayması önlenmemişse, frenlerin ancızın gevşemesi sonucunda, otomobil yokuş aşağı inmeğe başlar ve gitgide hızlanarak önüne çıkan ilk engele büyük bir şiddetle çarpar. Bu sebeple yokuşta durmakta olan bir taşıtın dolayı larından geçerken çok dikkatli olmak gerektir. Yokuş aşağı inen taşıtlar da genel olarak büyük bir tehlike teşkil ederler. Çünkü kendi ağırlıkları ve yokuşun dikliği biraraya gelince, anî bir duruş frenleri fazlasiyle zorlar ve patlamalarına sebep olabilir. Böyle bir anda da kaza önlenemez. Bu yüzden yokuştan inen taşıtların yolunu kesmemek gerektir. Yokuş yukarı çıkan vasıtaların da durumu başka bakımdan güçtür. Onlar yüklerini dik yokuşun tepesine çıkarabilmek için motörlerini fazlasiyle zorlarlar. Böyle bir vasıtanın yolu ve hızı kesilirse, motör ödevini başaramaz, yarı yolda durur. Arabanın yeniden işlemesi ve hareket etmesi güçleşir. hattâ gerisin geriye kayarak arkasındakine çarpması ihtimali belirir. Hele yağmurlu ve karlı havalarda otomobillerin tam zamanında fren yapıp durabileceklerine hiç güvenmemek lâzımdır. Çünkü yerler kaygan olduğu zaman şoför frene bassa bile araba lâstiklerinin üzerinde daha birkaç metre kayar ve önüne gelen engele çarparak kaza yapabilir Bazan anî olarak frene basılınca otomobil kendi etrafında bir dönüş de yapabilir veya devrilebilir ve bu yüzden hiç umulmadık tehlikeler doğar, kaldırımda bulunanlar bile güvensiz bir duruma düşerler. Şiddetle, sağnak halinde yağan yağmurlar, tipi ve sis gibi sonbaharda ve kışın sık sık rastlanan tabiat olayları da trafik şartlarını çok güçleştirirler. Böyle zamanlarda gerek yayalar gerekse taşıtları kullanan ancak çok az ilersini görebilirler ve onun için tehlikeli bir durumu ancak en son dakikada farkederler. O zaman da artık iş işten geçmiş olur. Bu sebeple böyle havalarda yollarda aşırı bir dikkat sarfetmek ve çok ihtiyatlı olmak gerektir. Hele yağmur ve karanlık bir araya gelirse şoförlerin görüş kabiliyetleri büsbütün azalır. Yağmurdan ıslanmış olan cadde gerek farların gerekse sokak lâmbalarının aydınlığında parlar ve ışınları yansıtarak şoförün gözlerini kamaştırır. Böyle bir durumda şoför yolun kenarından yürüyen bir insanı seçemeyebilir ve ona çarparak kaza yapar. Demek ki böyle havalarda yayaların taşıtları sürenlere hiç güvenmemeleri ve onların görüş alanlarının çok dar olduğunu bilerek ona göre tedbirli hareket etmeleri faydalı olur. Zaten iyi aydınlatılmamış olan şehirdışı yollarında sol kaldırımdan yürümek ve o kaldırıma yakın geçen taşıtı karşıdan görebilmek daha emniyetlidir.

Sevgili çocuklar pek yakında ortalık bembeyaz karlara bürününce, yollar sert ve parlak bir buz tabakası ile örtülünce,

(Devamı Sh. 48 de)

DOĞAN KARDEŞ POSTASI

Sevgili Doğan Kardeş,

Mektubunuzu aldık çok sevindik. Kitapları okumaya başladık. Kitapları çok beğendik. Teşekkür ederiz. Tatil aylarında arkadaşlarımızın boş zamanlarını değerlendirmek istiyoruz. Herkese kitap sevgisini aşılıyoruz. Büyük, küçük herkes kulübümüze koşuyor.

Mektubumuzu bitirirken size sevgi ve selâmlarımızı yollarız.

Birecik Doğan Kardeş Kulübü Başkanı:

Alev Kavlakoğlu — BİRECİK

Sevgili Doğan Kardeş,

Ağustos ayında İstanbula vapurla gittim. Vapurda yemek yedik. Vapurun üst katından denize baktık. Deniz sabahleyin güzeldi. Akşamleyin ise deniz koyulaşmaya başladı. Dalgalar da çoğalmaya başlamıştı, ama sonra düzeldi. Vapurda babamla dolaştım. Bu yolculuk çok hoşuma gitti.

Artık her zaman vapurla seyahat yapacağım. Trabzonu ve arkadaşlarımı o an unutmuştum.

Orhan Ercan — TRABZON

Sevgili Doğan Kardeş,

1960 yılından beri sana aboneyim. O zaman ilkokulun 3. sınıfında idim, şimdi ortaokulun 1. sınıfını bitirdim. Sınıfımı geçmemi senin, bizlere verdiğin okuma ve çalışma zevkine borçluyum.

Şimdiye kadar Halime, Bufalo Bill, Pembe Evin Kedisi, Küçük Lord ve Bir Varmış Bir Yokmuş adlı kitaplarını okudum diğerlerini de okuyacağım.

Doğan Kardeş senden bir ricam var:

Doğan Kardeş'in bütün okuyucuları bulundukları şehri anlatıp, özelliklerinden bahsedip Doğan Kardeş'e yollasalar. Bunların içinden en güzel ifadeli olanı seçilip yarışma birincisi ilân edilse hepimiz için güzel bir yarışma olur.

Sevgili Doğan Kardeş bu ricamı acaba kabul eder misin? Sevgilerimle

Lâlehan Gülener — GİRESUN

Sevgili Lâlehan Kardeş,

Yeni yarışmalar elbette düşünüyorum. İlerdeki sayılarda yeni yarışmaların müjdesini vereceğim. İlgin için candan teşekkür eder başarılı bir okul yılı dilerim.

DOĞAN KARDEŞ

Sevgili Doğan Kardeş,

Ben Beyrut'ta Salesian Boys School okulunda Türkiye'den gelmiş bir yatılıyım. Türkiye'ye ve Doğan Kardeş mecmuasına hasret kaldım. Burada ayda 2-3 veya 4 kitap okuyorum. Derslerimiz çok zor, orta ikideyim. Allah isterse bu sene sınıfı kolayca geçerim. Türkiye'de iken kitaplarını okuyarak, senden okuma zevkini aldığım için sana candan teşekkür ederim. Bütün diğer Doğan Kardeş okuyucularına candan selâmlar. Senin de gözlerinden öperim.

Erol Makzumeoğlu — BEYRUT

Kıymetli Doğan Kardeşim,

Seni kardeşim Muhittin Müşfikle birlikte 1961 Eylülünden beri okumaktayız. Ayın birinden beş, altısına kadar her gün sana kavuşmak ümidiyle babamı bahçe kapısından karşılarım. Her ay olduğu gibi bu ay da sana kavuşmanın sevincini tattım. Güzel hikâyelerini cici şiirlerini neşeli fıkralarını okuyup seni diğer arkadaşlarıma da tanıtıyor ve benim en yakın arkadaşım olmanla iftihar ediyorum. Hoşçakal sevgili Doğan Kardeşim.

Serpil Odabaşı — CEYHAN

Tatil Yarışmamızı Kazananlar

Tatil Yarışmamızı kazanan kardeşlerin adlarını aşağıda okuyacaksınız. Hepsini kutlar, daha büyük başarılar elde etmelerini dileriz. Kazanan kardeşlerin armağanları adreslerine yollanmıştır. Onları gelecek sayılarımızda daha yakından tanıyacaksınız.

HİKÂYE

Selma Erses — İSTANBUL

Ceyhun Kalpakoğlu — İSTANBUL

Canân Öner — İSTANBUL

Selim Yalvaç — ANKARA

Onur Listesi

Ümit Ayvaz — BURSA

Filiz Başaran — İSTANBUL

Mansiyon

Beday Çağlı — MALATYA

Serpil Gürler — AFGANİSTAN

Evnur Ozan — BURSA

ŞİİR

Şiir dalında birincilik kazanacak kadar güzel şiir bulamadığımızdan sadece üç kardeşin Şiirleri Mansiyon kazandılar.

Mansiyon

Zühal Gezgör — İSTANBUL

Doli Benhabip — İSTANBUL

Emel Nugay — İSTANBUL

RESİM

Ayşe Üçok — İSTANBUL

Sinan Başkurt — İSTANBUL

Mehmet Günsür — İSTANBUL

Zafer Atamer — İZMİR

Sıdıka Durmuş — İSTANBUL

Onur Listesi

Ayhan Baykal — İSTANBUL

Levent Erçetin — İSTANBUL

Mansiyon

Bilge Peker — ADAPAZARI

Gülgez Palandöken — İSTANBUL

Nilgün Elçi — İSTANBUL

Nedim Başkurt — İSTANBUL

KARİKATÜR

Emine Özyılmaz — İSTANBUL

Namık Koçmer — İSTANBUL

Kemal Cengizkan - (Adresini yazmamış)

Mansiyon

Ahmet İlterberk — İSTANBUL

Rıza Yönel — EDİRNE

Mutlu Prens

Çeviren: **Gülen OLUT**

Mutlu Prensin heykeli, şehrin semalarında upuzun bir sütun üzerinde yükseliyordu. Her tarafı baştan aşağı altın varaklarla kaplıydı. Gözleri gökyakuttandı. Kılıcının kabzasında da kırmızı bir yakut parlıyordu.

Şehirde herkes onu çok beğeniyordu. Sanat zevkinin inceliğiyle ün salmak istiyen Şehir Meclisi Üyelerinden biri onun için şöyle demişti:

«Rüzgâr gülü kadar güzel.» Sonra halkın kendisini faydalı şeylerden anlamıyan biri sanmaması için, «Ama onun kadar faydalı değil,» demeyi de unutmamıştı.

Ağlıyan oğlunu susturmak istiyen anne, «Neden Mutlu Prens gibi olamıyorsun? Onun ağlamak aklından bile geçmiyor» dedi.

Bütün ümitlerini yitirmiş bir adam heykele bakarak,

«Heykel bile olsa, yeryüzünde mutlu birinin olması insanın hoşuna gidiyor doğrusu,» diye söylendi.

Kırmızı cübbeli, beyaz önlüklü yetim çocuklar kiliseden çıkarılırken, ona bakıp, «Tıpkı bir melek gibi» diye söylendiler.

Matematik öğretmeni aynı kanıda değildi, «Melek olduğunu nereden bildiniz?» dedi. «Ömrünüzde hiç melek gördünüz mü?»

«Ama rüyada gördük,» dedi çocuklar. Çocukların hayallerle uğraşmasını beğenmiyen öğretmen kaşlarını çattı.

Bir gece şehrin üstünde minik bir Kırlangıç uçmaya başladı. Arkadaşları altı hafta önce Mısır'a göç etmişlerdi. Ama o gitmemişti. Zira oradaki en güzel kamışa aşık olmuştu. İlkbaharda nehrin kıyısında kocaman, sarı bir kelebeği kovalarken ona raslamıştı.

İncecik beline bir görüşte tutulmuş, hemen onunla konuşmaya başlamıştı.

Uzun uzun lâflardan hoşlanmıyan Kırlangıç hemen,

«Seni sevebilir miyim?» diye sormuştu. Kamış önünde eğilince, Kırlangıç da etrafında dolana dolana uçmaya başlamıştı. Yaz boyunca bu böyle sürdü gitti.

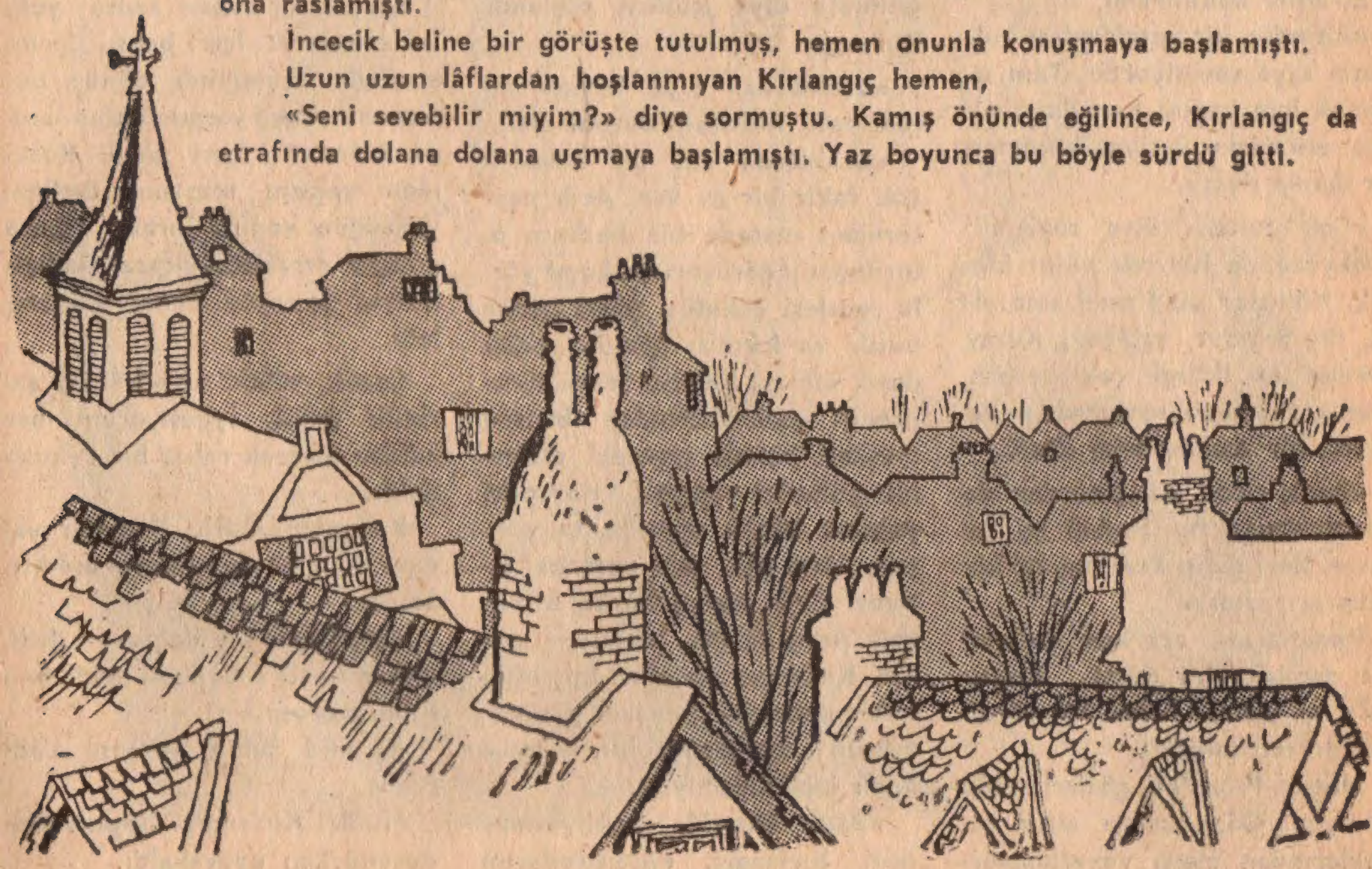

Öbür Kırlangıçlar,

«Bu ne garip bağlılık» diye söyleşiyorlardı. «Bu kamış çok fakir, üstelik bir sürü de akrabası var.»

Güz gelince Kırlangıçlar uçup gittiler. Kırlangıç çok yalnız kaldı. Sevgili kamışından da bıkmaya başlamıştı.

«Hiç konuşmuyor» diyordu kendi kendine. «Üstelik rüzgârla da araları çok iyi. Hem sonra yerinden hiç kıpırdamıyor. Halbuki ben gezmeye bayılırım. Karımın da gezmeyi sevmesi lâzım.»

Nihayet bir gün,

«Benimle gelir misin?» diye sordu. Kamış başını iki yana salladı.

«Demek» dedi Kırlangıç, «sen benimle gönül eğlendiriyorsun. Ben de Piramitlere gidiyorum. Allaha ısmarladık.»

Bütün gün uçtu. Geceleyin bir şehre vardı. Nereye konacağını düşünürken upuzun sütun üstündeki heykeli gördü.

«Çok güzel çok havadar bir yer» diyerek Mutlu Prens'in ayaklarının arasına yerleşti.

Etrafına bakınırken,

«Altından bir yatak odası buldum» diye seviniyordu. Tam uyumak için başını kanadının altına sokarken üstüne kocaman bir damla düştü.

«Çok tuhaf» diye söylendi. «Gökyüzünde bir tek bulut bile yok. Yıldızlar pırıl pırıl ama yine de yağmur yağıyor. Kuzey Avrupa'nın iklimi çok berbat. Kamış yağmuru seviyordu.» Bu sırada bir damla daha düştü.

«Peki» dedi. «Yağmurdan da koruyamazsa bu heykel ne işe yarar. Bari gidip kendime iyi bir baca arıyayım.»

Kanatlarını açarken üçüncü bir damla daha düştü. Başını kaldırıp yukarı baktı. Ne gördü biliyor musunuz?

Mutlu Prens'in gözleri dolu doluydu. Göz yaşları altın yanaklarından aşağı yuvarlanıyordu. Ay ışığında yüzü öyle güzeldi ki, minik Kırlangıcın içi burkuldu.

«Sen kimsin?» diye sordu.

«Mutlu Prensim.»

«Öyleyse niçin ağlıyorsun?» dedi Kırlangıç. «Bak beni sırsıklam ettin.»

«Ben hayattayken, insan kalbi taşırken göz yaşının ne olduğunu bilmezdim. Zira kederin sokulamadığı bir sarayda oturdum. Gündüzün bahçede arkadaşlarımla oynar, geceleyin Büyük Salondaki danslarda vakit geçirirdim. Bahçenin etrafında çok yüksek bir duvar vardı. Bunun ardında ne olduğunu sormak aklıma bile gelmezdi. Etrafımdaki herşey güzeldi. Saray adamları bana Mutlu Prens derlerdi. Eğer daima eğlenmek mutluluksa o zaman ben gerçekten de mutluyum. İşte böylece bir ömür yaşadım. Ölünce beni buraya, şehrin en yüksek yerine diktiler. Şehrimdeki bütün çirkinlikleri, sefaleti göreyim diye. Yüreğim demirden ama yine de ağlamamak elde değil.»

«Demir, baştan aşağı altın değilmiş!» diye içinden söylendi Kırlangıç.

«Uzaklarda» diye heykel alçak, tatlı bir sesle devam etti,

«Uzaklarda dar bir sokakta çok fakir bir ev var. Açık pencereden masada bir kadının oturduğunu görüyorum. Zayıf yüzlü, gözleri çökmüş, elleri pütür pütür ve kırmızı iğneden delik deşik olmuş. Kendisi terzi. Kıraliçenin nedimelerinden birinin maskeli baloda giyeceği elbisenin güllerini yapıyor. Köşedeki yatakta küçük oğlu hasta yatıyor. Ateşi çok, canı portakal istiyor. Evde sudan başka birşey yok. Anne ağlıyor. Kırlangıç, minik Kırlangıç ne olur kılıcımın kabzasındakini anneye götürür müsün? Ayaklarım bu kaideye bağlı kıpırdıyamıyorum.»

«Beni Mısır'da bekliyorlar» dedi Kırlangıç. «Arkadaşlarım Nil üzerinde uçuşup, kocaman lotus çiçekleriyle konuşuyorlar. Birazdan büyük firavunun mezarına çekilip uyuyacaklar.»

«Kırlangıç, Kırlangıç minik Kırlangıç» dedi Prens. «Bir gececik burada kalmaz mısın? Çocuk susuzluktan yanıyor, annenin de içi parçalanıyor.»

«Ben çocukları pek sevmem» diye cevap verdi Kırlangıç. «Geçen yaz ırmağın kenarına yerleşmiştim. Değirmencinin iki oğlu hiç rahat vermediler. İkide bir taşladılar. Tabiî hiç isabet ettiremediler. Zira biz Kırlangıçlar çok iyi uçarız. Sonra ben, sürat ve çevikliğiyle ün salmış bir ailedenim. Ama yine de o hırslı davranışlarını kendime bir saygısızlık saydım.»

Mutlu Prens öylesine dertli dertli bakıyordu ki, küçük Kırlangıç dayanamadı.

«Burası çok soğuk ama» dedi. «Seninle bir gece kalıp postacılığını yaparım.»

Kırlangıç Prens'in kılıcından büyük yakutu gagasına alıp şehrin damları üstünde uçmaya başladı.

Epeyce uçtuktan sonra, yoksul eve vardı. İçeri baktı. Çocuk ateşinden yatağında dönüp duruyordu. Anne yorgunluktan uyuya kalmıştı. İçeri girdi. Kocaman yakutu masanın üstüne, yüksüğün yanına bıraktı. Sonra yatağın etrafında uçarak kanatlarıyla çocuğun alnını yelpazeledi.

Çocuk, «Ohh! ne güzel bir serinlik geldi. İyileşiyorum her halde» diyerek rahat bir uykuya daldı.

Kırlangıç Mutlu Prens'in yanına uçtu ve yaptıklarını anlattı. Sonra,

«Şaşılacak şey doğrusu» dedi. «Hava hayli soğuduğu halde ben üşümüyorum.»

«Çünkü iyilik yaptın» dedi Prens.

Minik Kırlangıç düşünürken düşünürken uyuyakaldı.

Güneş doğunca ırmağa gidip banyo yaptı. Bu sırada köprüden bir biyoloji bilgini geçiyordu.

«Kışın kırlangıç. Olacak şey değil!» diye şaşmaktan kendini alamadı. Bilgin hemen haberi bir günlük gazeteye ulaştırdı.

«Bu gece Mısır'a gidiyorum» diye Kırlangıç pek keyifliydi. Şehirdeki bütün anıtları dolaştı.

Ay çıkınca Mutlu Prens'in yanına döndü.

«Mısır'da yaptırılacak bir işiniz var mı?» diye sordu.

«Kırlangıç minik Kırlangıç» dedi Prens. «Bir gececik daha kalamaz mısın?»

«Mısır'da beni bekliyorlar» dedi Kırlangıç. «Bugün arkadaslarım ikinci şelâleye gidecekler.»

«Kırlangıç, minik kırlangıç» dedi Prens. «Şehrin taa öbür ucunda bir tavan arasında bir genç görüyorum. Üstü kâğıttan görünmiyen bir masaya eğilmis, kıvırcık kahverengi saçlı, nar gibi kırmızı dudaklı bir genç. Tiyatroya bir piyes yetiştirmek için çalışıyor ama çok üşümüş. Soğuktan yazamıyor. Odada ateş yok, açlıktan da yarı baygın.»

«Bu gece de seninleyim» dedi iyi yürekli Kırlangıç. «Ona da bir yakut mu götüreceğim?»

«Ne yazık ki hayır» dedi Prens. «Üstümde başka yakut yok. Yalnız gözlerim kaldı. Bunlar iki bin yıl önce Hindistan'dan getirilmiş. Çok değerlidir. Birini kopar götür ona.»

Kırlangıç,

«Sevgili Prens, bunu yapamam» diyerek ağlamaya başladı.

«Kırlangıç, minik Kırlangıç haydi emrimi yerine getir» dedi Prens.

Kırlangıç, Prens'in gözlerinden birini cıkardı ve gencin oturduğu tavan arasının yolunu tuttu. Tavanda bir delik vardı. Buradan içeri girdi. Genç başını ellerinin arasına aldığından kanat sesini duymadı. Az sonra önüne bakınca gökyakutu gördü.

«Artık beni de beğeniyorlar» diye sevinçle bağırdı. «Bu iyiliği yapan herhalde hayranlarımdan biri.»

Kırlangıç ertesi akşam Mutlu Prensin yanına döndü ve «Allaha ısmarladık» dedi. Prens bir gece daha kalmasını istedi. Kırlangıç havanın iyice soğuduğunu yakında kar yağacağını, söyliyerek ilkbaharda tekrar ona döneceğine söz verdi. Ama Prens onu dinlemiyordu.

«Aşağıdaki meydanda minik satıcı bir kız var» dedi. «Sattığı kibritleri su oluğuna düşürmüş. Eğer eve para götürmezse babasından dayak yiyecek. Oturmuş ağlıyor. Ayakları çıplak, sırtın-

da hırkası yok. Haydi öbür gözümü de çıkar ona ver.»

«Seninle bir gece daha kalırım ama gözünü çıkaramam» dedi Kırlangıç. «Bu defa büsbütün kör olacaksın.»

«Haydi Kırlangıç emrimi yerine getir» dedi Prens.

Kırlangıç, Prensin gözünü çıkardı ve götürüp kızın avucuna koydu.

Kız, «Ne güzel cam bu böyle» diyerek sevinçle evinin yolunu tuttu. Kırlangıç heykele döndü ve,

«Artık körsün. Senden hiç ayrılamıyacağım» dedi.

«Hayır» dedi öteki, «Mısır'a gitmelisin.»

Kırlangıç, kalacağını söyliyerek ayaklarının dibinde uyuyakaldı.

Ertesi sabah Prensin omzuna oturup gezip gördüğü ülkelerdeki garip şeyleri anlattı. Gagalarını suya sokup balık yakalayan kuşlardan, dünya kadar yaşlı, herşeyi bilen Sfenksten, develerle ağır ağır ilerliyen bezirgânlardan, hurma ağacının tepesinde uyuyan büyük, yeşil yılanlar, koçaman yapraklardan kayık yapan pigmelerden söz etti.

«Sevgili Kırlangıç» dedi Prens. «Sen hep garip, hayret verici şeyleri anlattın. Ama insanların çektiği sıkıntılardan, dertlerden daha hayret verici hiçbir şey yoktur. Sefaletten daha esrarlı bir şey bulunamaz. Haydi Kırlangıç şehrimin üstünde uç ve bana yalnız gördüklerini anlat.»

Kırlangıç dolaşırken zenginler evlerinde eğlenirken, fakirlerin kapı kapı dolaştıklarını gördü. Karanlık köşelerde açlıktan kemikleri çıkmış çocuklar kara yollara bakarak bekleşiyorlardı. Bir köprü altında iki küçük çocuk birbirlerine sarılmış ısınmaya çalışıyorlardı.

Bekçi,

«Kalkın» diye bağırdı. «Burada yatılmaz.» Onlar da yağmur altında dolaşmaya başladılar.

Kırlangıç gidip gördüklerini Prens'e anlattı.

«Üstüm altın kaplı» dedi Prens. «Parça parça koparıp yoksullara götür, Kırlangıç.»

Kırlangıç, Mutlu Prens çırılçıplak kalıncaya kadar altın levhaları söküp fakirlere taşıdı. Çocukların yanakları pembeleşti, etrafa neşe saçmaya başladılar.

Kar yağmaya başladı. Arkasından da don geldi. Saçaklardan kocaman buzlar sarkıyor herkes kürkler, kalın paltolarla dolaşıyordu.

Zavallı minik Kırlangıç çok üşüyordu ama Prensi çok sevdiği için ondan ayrılamıyordu. Fırıncı başka tarafa bakarken kapıdan ekmek kırıklarını topluyor ve kanatlarını çırparak ısınmaya çalışıyordu.

Nihayet öleceğini anladı. Prens'in omzuna kadar uçabilecek gücü kalmıştı.

«Allaha ısmarladık Prens» dedi. «Ver elini öpeyim.»

«Mısır'a gidişine çok sevindim minik Kırlangıç» dedi Prens. «Burada epeyce kaldın. Yalnız elimi değil de dudaklarımı öp, çünkü seni seviyorum.»

Kırlangıç, «Ben Mısır'a gitmiyorum» dedi. «Ölüm ülkesine gidiyorum. Ölüm uykunun kardeşidir, değil mi?»

Prensi öptü ve ayaklarının dibine düşüp öldü. Tam bu sırada garip bir çatırtı duyuldu. Heykelin demir yüreği ikiye bölünmüştü.

Ertesi sabah Belediye Başkanı, Şehir Meclisi Üyeleriyle meydanda dolaşıyordu. Heykelin yanından geçerken başını kaldırdı ve,

«Aman ne kadar da bozulmuş» dedi. Bu yüzden heykeli yıktılar ve erittiler. Eritme fırınında işçilerin başı,

«Ne tuhaf şey, bu çatlak demir yürek erimiyor» diyerek onu kaldırıp çöplüğe attı. Biliyor musunuz o da gidip Kırlangıcın ölüsünün yanına düştü.

EV SAHİBİ OLMAK İÇİN

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

PARKER
SUPER Quink

Her nevi kalem için en iyi mürekkep.

Yazarken, dolma kaleminizi temizler.

5

İlâncılık 2626 - 10

KARAGÖZ OYNUYORUZ

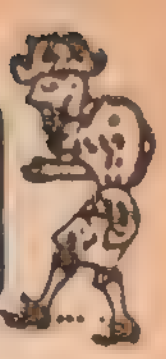

Okumak Yasak mı?

Karagözcük — Babacığım bugün sınıfta çok acıklı bir şey oldu.

Karagöz — Vah, vah bir kaza mı?

Karagözcük — Yok babacığım yok kaza falan değil.

Karagöz — Ya ne oğlum, söyle merak ettim?

Karagözcük — Öyle merak edilecek bir şey değil. Biliyorsun ki, öğretmenimiz bir sınıf kitaplığı kurdu. Hepimiz en azından birer kitap hediye ettik. İçimizde üç hattâ beş kitap hediye edenler bile oldu. Böylelikle 75 kitap birikti.

Karagöz — Ooooo.. Maşallah, buna çok sevindim. Tebrik ederim. Darısı öteki okulların başına.. Yalnız bunun neresi acıklı anlıyamadım.

Karagözcük — Dur bak dinle babacığım. Ne oldu söyliyeyim.

Karagöz — Çabuk söyle meraktan çatlıyacağım.

Karagözcük — Sakın çatlama babacığım. Ha, ne diyordum, kitaplığı süs olsun diye kurmadık, öğretmen hepimize birer kitap dağıttı. Bunları hafta içinde okuyun ve bana okuduğunuz kitabın bir özetini çıkarın, dedi.

Karagöz — Aferin öğretmene.

Karagözcük — Bir arkadaşımız evinę götürdüğü kitabı okurken, babası görmüş fena halde kızmış.

Karagöz — Aaaa, neden?

Karagözcük — Derslerine çalışacağın yerde bir de kitap okuyorsun diye üstelik bir temiz dayak atmış çocuğa.

Karagöz — Vah zavallı yavrucuk.

Karagözcük — Anladın ya şimdi acıklı olan hikâyeyi.

Karagöz — Anladım, anladım yavrum. Cidden acıklı.

Karagözcük — Öğretmen de buna çok üzüldü. Biz de pek acıdık. Öğretmen çocuğun babasını okula çağırıp konuşacak.

Karagöz — Merak ettim acaba ne diyecek o adama?

Karagözcük — Ben sana anlatayım ne diyeceğini.. Bazı ana-babalar diyecek, çocuklarının abur cubur şeyler, meselâ gangster hikâyeleri, haydut romanları, çubuk resimli dergiler okumalarına haklı olarak kızıyorlar. Fakat çocukların okul dışında, iyi kitaplar, iyi dergiler okumalarına engel olmamalı. Tam tersine onlara iyi kitaplar, iyi dergiler okumak alışkanlığını vermeye çalışmalı filân filân diyecek.

Karagöz — Sana verilen kitabı sen okudun mu?

Karagözcük — Okudum, babacığım okudum, sorma ne kadar güzel kitap.

Karagöz — Seni hain seni, niçin bana göstermedin?

Karagözcük — Elimden kapar da sen okumaya başlarsın diye.

Karagöz — Vay kerata vay.

HEDİYELİ ABONE KAMPANYAMIZ DEVAM EDİYOR...

Bazı kardeşler hediyeli abone kampanyamızın sona erdiğini zannetmişler. Oysaki kampanyamız devam ediyor. Yeni yıl yaklaşırken birçok kardeşlerin aboneleri de sona erecek. Onlar abonelerini yenilerken 3 yeni abone daha bulup yollarlarsa güzel bir Doğan Kardeş kitabına sahip olacaklar. Altı abone kazandırana 2 kitap, dokuz abone bulana 3 kitap. Böylece istediğiniz kadar kitaba sahip olabilirsiniz. Kampanyaya katılmak için: Bulduğunuz abonelerin adlarını, adreslerini, abone bedelini nasıl ödediğinizi ve kendi adınızı adresinizi «P.K. 1146 İSTANBUL» adresine bildirmeniz yeter.

Havacılıkta ilk Rekorlar

İnsan'ın gökyüzündeki seriüvenleri artık birer masal konusu olmaktan tamamen çıktı. Yüzyılın başlarında uçaklara şaşkınlıkla bakarken bugün yılda birkaç defa uzaya gönderilen uzay-adamları ile ilgili haberleri duyuyor da, Aya ne zaman gidilecek diye sabırsızlıkla bekliyoruz. Son olarak geçen ay 3 Rus uzay-adamı aynı uzay gemisinin içinde dünyanın çevresini dolaştılar. Amerikalı uzay-adamlarının yeni bir uzay gezintisini işiteceğimiz günler de uzak olmasa gerek. Ama bu başarıların kolayca elde edildiğini sanmayın. Bu uğurda kaç gözüpek insan hayatını verdi. İşte ilk araştırıcılardan birkaçının seriüveni...

★

Günümüzün insanları için gök yüzünde dolaşan uçakları görmek ve uzak bir yere en kısa bir zamanda ulaşmak için uçağa binmek o kadar tabiî bir olay haline gelmiştir ki, bu konu üzerinde herhalde kimse zihnini pek fazla yormaz ve bu duruma gelmek için daha evvel ne büyük fedakârlıklar yapılması gerektiğini aklına getirmez. Halbuki bundan 100 yıl evvel gökyüzünde dolaşmak sadece bir hayal, bir rüyadan ibaretti. Fakat insanlar ayaklarının yerden kesilmesini, kuşlar, bulutlar gibi ağırlıksız olarak havada dolaşmayı daima özlemişler ve bu uğurda büyük gayretler sarfetmişlerdir. İlk gökyüzüne yükselme deneyleri balonla yapılmıştır. Havadan hafif bir gazla doldurulan balonların altına bağlanan bir sepet içinde göğe yükselmek cesaretini gösteren ilk balon pilotları olmasaydı, bugünkü jet uçakları da şüphesiz yapılamıyacaktı.

1875 yılında Tissandier, Crocé-Spinelli ve Sivel adında üç yürekli adam gene böyle bir Balon denemesine kalkışmışlardı. Fakat çok yükseklerde havadaki oksijen gazının azaldığını bildiklerinden, havasızlıktan boğulmamak için yanlarına oksijen gazı almayı da ihmal etmediler. Ba-

Tissandier ve iki arkadaşı

Rollier ile Deschamps yelkenli bir gemi görüyorlar.

lon yükseldikçe yükseldi. 8000 m.'ye ulaştıkları zaman hava azlığı kendini belli etmeye başladı ve üç arkadaş rahat soluyabilmek için oksijen tulumlarını ele aldılar. Fakat hava birden o kadar azaldı ki kendilerinden geçip sepetin içine yığıldılar. Tissandier bir aralık kendine gelir gibi oldu, fakat görme yeteneğini kaybettiğinden hiçbir şey göremedi. Sadece balonun büyük bir süratle inmekte olduğunu hissedebildi. Tissandier korku içinde arkadaşlarına seslendi. Hiç bir cevap alamadı ve gene baygın bir halde gondolun içine düştü. Tissandier ikinci bir defa kendine gelince gözleri tekrar biraz görebiliyordu. Arkadaşları cansız bir halde gondolun bir köşesinde kıvrılmış yatıyorlardı. Besbelli havasızlıktan boğulmuslardı. Tissandier bütün gücünü bir araya toplayarak gondolda bulunan kum torbalarını dışarı fırlattı ve bu suretle yükü hafifleterek balonun süratle düşmesini önlemeye çalıştı. Fakat balon gene de büyük bir hızla yeryüzüne iniyordu. Bir süre sonra köylüler Tissandier'i ağır yaralı olarak buldular. Diğer iki arkadaşı ölmüştü. Bu iki Fransız meteorolojik araştırmaların ilk kurbanları oldular. Fakat buna rağmen havacılıkta ilk rekor kırılmış, o güne kadar ulaşılmamış olan bir yükseklik olan 8000 m.'ye çıkılabilmişti. Havacılıkta ilk şürat rekorunu kıranlar da gene Fransızlar olmuştur.

1870 yılında Fransa ve Almanya birbiriyle savaş halinde idi. Paris şehri Alman orduları tarafından kuşatılmıştı. Fransanın düşman işgali altında olmayan kısmı ile Paris arasında tek ulaşım yolu havadan geçebilirdi. Soğuk bir kış gecesinde Rollier ile Deschamps adındaki iki cesur Fransız bir balonla bu ulaşımı sağlamaya ve bir taraftan öbür tarafa mektup ve haber götürmeyi denemeye karar verdiler. Balon iki arkadaşla beraber göklere yükseldi. Fakat yoğun bir sis ortalığı kapladığından ne tarafa doğru yol aldıklarını ve nerede bulunduklarını seçemiyorlardı. İki havacı sadece altlarında hızla ilerleyen bir tren sesine benzeyen gümbürtüler duyabiliyorlardı. Bu ses saatlerce devam etti. Acaba düşman asker mi sevkediyordu? Bu durumda bir iniş yapmak tehlikeli olabilirdi. Tam düşman ordularının bulunduğu bir yere inmeleri ihtimali çok kuvvetliydi.

Gün ağarmaya başlayınca sis de biraz dağıldı ve balon pilotlarının dehşetle açılan gözleri korkunç bir manzara ile karşılaştı. Altlarında şiddetli bir fırtınanın kamçılayarak köpürttüğü kudurmuş bir deniz çalkalanıyordu. Demek duydukları gümbürtü dalgaların sesiydi...

Rollier ve Deschamps yanlarında bulunan son kum torbasını atarak biraz daha yükseldiler. Fakat bu henüz bir kurtuluş sayılamazdı. Ne zaman nereye ve nasıl iniş yapacaklardı? Birden Deschamps : «Bir gemi görüyorum!» diye bağırdı. Gerçekten de denizde birkaç yelkenli belli bir yöne doğru ilerliyordu. Fakat denizcilerden hiçbiri balonu görmedi. İki arkadaş daha uzun zaman fırtınalı bir gökte sürüklendikten sonra hiç ümitleri kalmadığı bir anda karaya ulaştılar. Fakat burası artık Fransa toprakları değil Norveç'ti. Bu maceralı hava yolculuğu sırasında 15 saatte 1500 km yol almış ve havacılıkta ilk sürat rekorunu kırmışlardı.

Leblebi Şekeri

Can'la Leylâ Ali amcaya ilk defa, geçen yıl yağmurlu, soğuk bir günde raslamışlardı. Okuldan dönüyorlardı. Köşebaşında otobüsten inmişler hızlı hızlı yürüyorlardı. Bahçe içindeki iki katlı eski ahşap eve varınca yarı yolda olduklarını anladılar.

Çevrede herkes, minik bir köşkü andıran bu beyaz ahşap evde Ali amcanın oturduğunu bilirdi. Yalnız Can'la Leylâ ihtiyarı hiç görmemişlerdi. Mahalledeki çocukların çoğu bahçeye yanaşmaya bile cesaret edemezlerdi. Zira evin karanlık ve korkunç bir görünüşü vardı. Hele şimdi, bardaktan boşanırcasına yağmur altında büsbütün perili bir köşkü andırıyordu. Candan iki yaş küçük olan Leylâ oradan çarçabuk uzaklaşmak istiyordu. Ağabeyinin elini tuttu. Fakat Can birdenbire durarak,

«Bak dinle!» deyince kız az kalsın çamurların içine yuvarlanacaktı.

«Ne var? Ne oldu?» dedi kız, «Haydi yürü. Baksana iliklerime kadar ıslandım zaten.»

Öteki,

«Bir kedi miyavlıyor, duymuyor musun?» diyerek etrafına bakınmaya başladı.

Kız ağabeyini kolundan çekerek götürmeğe çalışıyordu. Fakat çocuk bahçe duvarına tırmanan hanımelinin altında kirli sarı birşeyin kıpırdandığını farketmişti. Gözlüğünü düzeltti. Camlarını eliyle silerek dikkatle baktı, «İşte,» dedi. «Kedi burada. Ama yaralı herhalde.»

Leylâ çalıların arasına girdi. Tüyleri üstüne yapışmış, korkudan etrafına ürkek ürkek bakan kediye yaklaştı. Hayvan bir bacağını yere basamıyor hep havada tutuyordu. Onları görünce acı acı miyavladı.

Az sonra çocuklar kediyi kucaklayıp Ali Amcanın evinin yolunu tutmuşlardı. Kapıda zil, tokmak gibi bir şey olmadığından Can parmağıyla üç defa tıklattı. Açılacağını hiç ummuyorlardı. Birdenbire bir ihtiyarla karşılaşınca ne diyeceklerini, ne yapacaklarını şaşırdılar. Artık kaçmaları da imkânsızdı. Güleç yüzlü ihtiyar adam dostça,

«Sağolun, yavrularım,» dedi. «Demek benim Sarmanı buldunuz. Buyurun içeri girin. Hem yağmur biraz diner, hem de biraz ahbaplık ederiz.»

Çocuklar çizmelerini çıkarıp bir kenara koydular ve çekine çekine yarı aydınlık odaya girdiler. Artık ihtiyarlıktan kamburlaşmış adam eğilip usulca kediyi kucağına aldı.

«Ayağı yaralanmış efendim,» dedi Can.

İhtiyar kedinin ayağını dikkatle incelerken bir yandan da çocuklara kulağının ağır işittiğini bu yüzden hayvanın bağırdığını duymadığını söylüyordu. Usulca kedinin pençesindeki dikeni çıkardı, tüylerini havluyla kuruladı. Sonra da özel minderinin üstüne koydu.

Daha sonra da çocuklara dönüp oturmalarını söyledi.

İki kardeş samanları dökülmeğe başlıyan koltuklara geçip oturdular ve konuşmağa başladılar. İhtiyar çocukları hergün okula gidip gelirken gördüğü için uzaktan tanıyordu. Okuldan, mahalleden, kitaplardan konuşmağa başladılar. Söz uzadıkça uzuyordu. Kardeşler Ali amcayı pek sevmişlerdi. Bir ara adam cebinden bir kese çıkararak piposuna tütün doldurdu. Onu görünce birden aklına bir şey geldi.

«Çok yazık, çok yazık doğrusu, dostlarım, size ikram edebileceğim hiç bir şeyim yok!» diye özür dilemeye başladı. «İnsanın yalnız yaşaması çok zor doğrusu. Ayaklarım ağrıdığı için dışarı da çıkamıyorum. Sarman benim can yoldaşım. İyi ki bulup getirdiniz. Yoksa halim ne olurdu? Küçük dostlarım sizleri gönlümce ağırlıyamadığım için çok üzgünüm. Her hafta toptan yiyeceğimi bitişik komşu bırakır. Aksilik bu ya hafta sonuna rastladınız. Bugün dolap tamtakır.»

«Ziyanı yok, üzülmeyin amcacığım,» dedi Leylâ. Sonra aklına bir şey geldi. Hemen çantasını açtı. İçinden ufak bir naylon torba çıkardı. Gözleri parlıyarak ipini çözmeye başladı.

Bunu görünce Ali amca «A! A! Leblebi şekeri,» diye hayret ve sevinçle bağırdı. «Artık tadını bile unutmuşumdur herhalde. Yemiyeli yıllar oldu.»

Hep beraber şekerleri yemeğe başladılar. Koltuğuna gömülmüş, şekerleri çıtır çıtır kırarken Ali amcanın mutluluğu sonsuzdu. Bir yandan da «Gençlerle oturup leblebi şekeri yemek beni eski günlerime götürdü. Beni en azından yirmi yaş gençleştirdi,» diye söyleniyordu.

Yağmur dınmişti. Güneş ışınları bulutlar arasından süzülmeye başlamıştı. Çocuklar annelerinin kendilerini merak edeceğini söyliyerek pek sevdikleri yaşlı amcadan izin istediler ve istemiye istemiye ayrıldılar.

Giderlerken Ali amca onlara ufak korusundaki cevizlerin kendi kendine yere döküldüğünü söyliyerek, bir daha sefere bir sepet getirmelerini tembihledi.

O günden sonra iki kardeş ihtiyarı sık sık görmeğe gittiler. Onun başından geçen olayları, hikâyelerini dinlemeye bir türlü doyamıyorlardı. Her defasında da leblebi şekeri yemeyi âdet edinmişlerdi.

Çocuklar bir gün her zamanki gibi amcayı ziyarete gittiler. Kapıyı vurdular vurdular fakat açan olmadı. Leylâ kapı tokmağında bir kâğıdın sallandığını farketti. Ali amca pusulada bir kaç gün evde olmıyacağını Sarman'a bakmalarını rica ediyordu.

TATİL YARIŞMAMIZI KAZANAN ZUHAL GEZGÖR'DEN ÜÇ ŞİİR

KOVANIN ŞİKÂYETİ

Ben kuyuya sarkıtılan kova
Sen beni çeken çıkrık
Dostuz ama
Ne olur fazla sallama
Yamuk yumuk oldum çarpa çarpa
taşlara
Ama gene de mutluyum burda
Dükkânlarda satılmıyan
Evlerde kullanılmıyan kovalar
Belki de razılar çöp tenekesi olmaya...

SOKAK ORTASINDA YEŞEREN OT

Yağmuru belki hiç görmiyecek
Biraz hava, biraz güneş
Ve sonra ezilecek.

MUTLU ÇİÇEK

Rüzgârdan şikâyetçi dağlardaki çiçek
Parklardaki çocuklardan
Mutludur saksıdaki çiçek...

Çocuklar Ali amcanın nereye gittiğini yazmamasına biraz şaştılar. İhtiyarın hiç kimsesinin olmadığını biliyorlardı.

Kediyi alıp evlerine döndüler.

Aradan üç hafta geçmişti. Ali amca daha dönmemişti. Bir gün bir mektup aldılar

«Ali amca üç haftadır hastahanemizde yatmaktadır. Kendisi çok hasta. Hep sizi sayıklıyor. Benden size mektup yazmamı rica etti. Ölürse kedisini size bıraktığını, ona iyi bakmanızı söyledi.

Selâmlar
Dr. Mahmut Özden»

Çocuklar mektuba hem sevindiler, hem de üzüldüler. İhtiyarın hastane köşelerinde yapyalnız kaldığını düşündükçe ağlamaklı oldular.

Dertlerini annelerine açtıkları zaman kadın hemen hastayı ziyarete gitmelerini söyledi. Fakat o hastahanede çocuklar hastaların yanına alınmıyordu. İki kardeş oturup bir çare düşünmeğe başladılar. Bu arada hastaya yaşama gücü verecek bir şey üzerinde duruyorlardı.

Çok yersiz olduğunu bildikleri halde Sarman'ı bir kutuya koyup pencereden içeri atmak bile akıllarına geldi

Bir ara Leylâ,

«Buldum.» diye sevinçle bağırarak yerinden fırladı. Kardeşini kolundan çekerek içeri götürdü.

İki gün sonra, bir hemşire elinde bir paketle Ali amcanın odasına girdi. Hasta uyanınca gözlerine inanamadı. Zarfın üzerinde kendi adresi yazılıydı. Hemen açtı.

Hemşire, o ağır hastanın odasından bir kahkaha sesi duyarak merakla içeri girdi. Ali amca elindeki pakete bakıp bakıp gülüyordu. Bu arada yanaklarından göz yaşları yuvarlanıyordu. Hemşire,

«Doktoru çağırayım mı?» diye sorunca, ihtiyar,

«Tabii, tabii,» dedi. «Herkesi çağırın, beraberce bu mutlu olayı kutlayalım. İlkin sen, leblebi şekeri buyur.»

Onlar gülüşürlerken ne olduğunu anlamak için doktor başını içeri uzattı. İlkin hastayı yordukları için toplanan hemşire ve hastabakıcıları azarlamaya başladı. Fakat Ali amca doktorun sözünü keserek,

«Doktor,» diye sevinçle bğırdı. «Bu pakette sihirli bir ilâç var. Hastahaneye yatalıberi dünyada hiç kimsenin benimle ilgilenmediğini düşünerek ölmeyi istiyordum. Bu sabah on beş yıldanberi ilk defa bana mektup geliyor.» Paketten dörde katlanmış bir kâğıt çıkararak doktora uzattı. Bu çocuklardan gelen mektuptu. Onu çok özlediklerini, leblebi şekerli, hikâyeli toplantıları hep aradıklarını yazıyorlardı. Ayrıca Sarmanın çok iyi olduğunu, yakında yine eskisi gibi hep beraber eğleneceklerini umduklarını, o eski günleri hatırlatmak amacıyla leblebi şekeri gönderdiklerini de söylüyorlardı. Doktor mektubu okuduktan sonra başını iki yana sallıyarak,

«İki çocukla bir kedi ve bir avuç leblebi şekeri, ağır bir hastayı doktor ve hastabakıcılarla dolu bir hastaheneden daha çabuk iyileştirmenin yolunu biliyor...»

Ali amca tatlı tatlı gülümsiyerek,

«Artık yakında çıkarım., değil mi, doktor?» dedi. Sonra elindeki kâğıdı uzatarak hepsine leblebi şekeri ikram etti.

Uluslararası Shankar Yarışması

Bildiğiniz gibi her yıl Hindistan'da Shankar şehrinde bütün dünya çocuklarının katıldığı uluslararası bir yarışma düzenleniyor. Şimdiye kadar ülkemizde de bu yarışmaya birçok kardeşler katıldılar ve bizi çok sevindiren dereceler aldılar. Kardeşlerimizin bu yarışmaya gösterdikleri ilgiyi düşünerek yarışma şartlarını yayınlıyoruz.

1964 Uluslararası Shankar Yarışması'na bütün ülkelerdeki çocuklar katılabilirler. Yarışma

A — RESİM
B — YAZI

olmak üzere iki alanda yapılacaktır. Kazananlara 400 den fazla ödül dağıtılacaktır. Resim birincisi'ne CUMHURBAŞKANININ ALTIN MADALYASI, yazı birincisi'ne CUMHURBAŞKANI YARDIMCISININ ALTIN MADALYASI, her yaş grubu birincilerine de BAŞBAKAN ödülü verilecektir.

YARIŞMA ŞARTLARI :

1 — 16 yaşına kadar olan (yani 31 Aralık 1948 de veya daha sonra doğan) bütün dünya çocukları katılabilir.

2 — Resim Yarışması,

a. Gönderilen resimleri 1964 yılında, çocukların kimsenin yardımı olmadan, kendi kendilerine yapmış olmaları şarttır.

b. Resimler aşağıdaki konulardan birini işliyebilir: Vatanım, Evim, Annem, Babam, Kardeşlerim, Sevdiğim Oyun, Sevdiğim Dans, Tatili Severim, Kır gezintilerini Severim, Seyahati Severim, Başka Ülkelerden Çocuklarla Tanışırım, veya resimler çocuğun ilgilendiği herhangi bir konu üzerinde olabilir.

c. Kurşun kalemle yapılanlar kabul edilmez. Bundan başka her çeşit boya kullanılabilir. Resimlerin boyutları 20 cm×25 cm. den aşağı olmamalıdır.

d. Her yarışmacı en fazla altı resim gönderebilir.

3 — Yazı Yarışması,

a. Yarışmaya katılan bütün yazılar İngilizce olmalıdır.

b. Yazıların 1964 de, çocuğun yardım görmeden kendi yarattıkları eserler olması şarttır.

c. Her yarışmacı iki yazıyla katılabilir.

d. Her yazı, çocuğun öğretmen veya ana babasını bunun yarışmacının kendi eseri olduğunu tasdik eden bir belgeyle birlikte gönderilmelidir.

4 — Hem resim hem de yazı yarışmasına gönderilenlerin arkasına aşağıda istenilenler İngilizce olarak yazılmalıdır.

a. Yarışmacının açık adı
b. Doğum tarihi
c. Milliyeti
d. Kız veya erkek olduğu
e. Açık posta adresi.

5 — Eserler 31 Aralık 1964'e kadar şu adrese gönderilmelidir.

Shankar's Children's Competition, Children's Book Trust.
Indrapartha Estate, 4 Mathura Road veya
P. O. Box 218
New - Delhi.

Bütün hastalıkları Mikroplar mı yapar?

Bütün hastalıkları mikroplar mı yapar? Mikrobu olmıyan hastalıklar da var mıdır?

Hastalıkların çoğuna mikroplar sebep olur ama hepsini onların yaptığı kanısına saplanmak da doğru değildir. Zira mikrobu olmıyan hastalıklar da vardır. Bu gerçeğin bulunuşu bilim tarihindeki en ilginç olaylardan biridir. Şimdi sizlerle bu mikropsuz hastalığın hikâyesini gözden geçirelim: Tabiî bu öyle gelişi güzel bir masal değil. Hikâyenin bilim dünyasında yeni bir fikrin nasıl doğduğunu göstermesi bakımından önemi çok büyüktür. Unutmayın ki bilim dediğimiz gerçekler toplamı, makineler, ilâçlar, formüller ve bunun gibi meydana gelmemiştir. Bunun yapı taşları fikirlerdir.

Yüzlerce yıl insanoğlunun aklını kurcalıyan nedenler arasında şöyle bir şey de vardı: Hastalıkların etmeni nedir? Bunu

açıklayıcı cevap olarak pek çok fikir ileri sürüldü. Yalnız bunların çoğu bugünkü bilginlerimize taban tabana zıt hattâ bazıları son derece gülünçtü.

Nihayet Louis Pasteur ve Robert Koch'la yepyeni bir düşünce tarzı ortaya çıktı. Onlar hastalıklara sebep olarak mikropları gösteriyorlardı. Bu fikir yıllardır bir türlü açıklanamıyan noktaları da aydınlatıyordu.

20. yüzyıl başlarında, yeryüzünün dört bucağında bilginler, çeşitli hastalıkların sebeplerini hep bu fikrin ışığında inceliyorlardı.

Hikâyemizde hiç raslamadığımız belki de adını bile duymadığımız bir hastalıktan söz edeceğiz. Bu hastalık özellikle güney Asya'da çok görülür. Beriberi adı verilmiştir. Kelime bir yerli dilinde «yapamam» anlamına gelir. Bu hastalığa tutulan bir kimsenin en hafif bir işi yapacak kadar bile gücü kuvveti yoktur. Hastalık ilerleyince de ayakları kazık gibi kesilir, hareket edemez.

Belki de aklınıza şöyle bir şey gelebilir: Bizim sağlığımızla hiç bir ilişkisi bulunmıyan bu uzak ülke hastalığını ele alıp onunla uzun uzun ilgilenmemize ne lüzum var? Zira bu hastalığın sebeplerinin araş rılmasıyla bilim dünyasına yepyeni çığır açan bir buluş daha eklenmiştir. Başka bir deyişle, bazı hastalıkların mikrobu olmadığı kesin olarak ortaya konmuştur.

1890 da bir Holândalı bilgin grubu beriberinin sebeplerini araştırmak için doğu Hint adalarına gittiler. Gerçekte bütün güçleriyle bir mikrobu bulmaya çalışıyorlardı. Esrarlı bir hastalıktı bu.

Bilginler etmenleriyle ilgili en ufak bir ipucu bile bulamadıkları gibi hastalardan aldıkları kanla aşıladıkları hayvanlarda bile hastalığı göremiyorlardı. Böylece sebebi, bilimin bir türlü çözemediği bir düğüm olarak kalıyordu. Hastalık, eldeki tıp kurallarından hiç birine uymuyordu. İşin garibi insanın yediği şeylere göre bile değişiyordu, onlarla bile ilgiliydi. Halk tecrübeyle bundan korunmayı öğrenmişti. Örneğin Japonlar, gemicilere pirinç yerine arpa verilince hastalığın görülmediğini biliyordular.

Bilginler bu noktaya hiç önem vermiyor, eski temelden bir türlü ayrılamadıklarından etmen olarak bir mikrop araştırıyorlardı.

Yalnız Christian Eijkman (aikman) adlı bir bilginin aklı, hastalanmıyan Japon gemicilerine takılmıştı. Hastalığın yiyeceklerle olan ilgisi dikkatini çekmişti.

Acaba pirinç neden vücuda zarar veriyordu? Asya milletlerinin hemen hepsi pirinç yiyorlardı. Pirinç onların temel besiniydi. Bugün de hâlâ öyledir. Hele yoksullar... Midelerine pirinçten başka bir şey girmiyordu. Ayrıca, askerler, gemiciler ve mahkûmların da en çok yedikleri şey pirinçti. Bunları gözönüne alan Eijkman civcivleri kümese kapatıp onları yalnız pirinçle besledi. Kimisine küflü, kimisine kahverengi, kimisine beyaz, parlak pirinç veriyordu. Civcivlerin bir kısmı tıpkı beriberiye yakalanan insanlar gibi oldu. Yalnız bunların ne türlü pirinç yediğini bilemiyordu. Bunun üstüne birçok denemeler daha yaptı. Her defasında aynı sonuca varıyordu. Temiz, parlak pirinç verdiği civcivler beriberi oluyordu. O devirlerde yenilen pirincin bugün bildiğimiz beyaz, parlak minik tanelerden hiçbir farkı yoktu. Ne varki siz pirincin temizlenmişini gördüğünüzden ilk durumunun nasıl olduğunu bilmezsiniz. İçinizde pirinç ekimiyle yakından ilgili olanlar tarlalardan alınan pirincin üstünde kahverengi kapçıkların bulunduğnu çok iyi bilirler. Toplandıktan sonra taneler kapçıklardan temizlenir. Hattâ bu arada yeni bitkinin büyümesini sağlıyacak kısımlar da atılır. Geriye yalnız temiz, parlak tanecikler kalır.

Eijkman'ın deneylerinin sonuçları hayli şaşırtıcıydı. Bilim dünyasında büyük bir gürültü koparacağını bildiğinden bunları üst üste birkaç defa tekrarladı. Sonuçtan iyice emin olmak istiyordu. Durum iyice aydınlanmıştı. Civcivlerde beriberiyi yalnız ve yalnız parlak, beyaz pirinç yapıyordu. Bir kısmının üstünde kahverengi kapçıklar bulunan temizlenmemiş pirincin hiç bir kötü etkisi olmuyordu. Bunu insanlar üzerinde de deneme yollarını araştırmaya başladı. Bu arada birçok güçlüklerle karşılaştı. Bir defa insanlar kapçıklı temizlenmemiş pirinç yemek istemiyorlardı. Sonra yiyecekleri arasında başka şeyler de vardı. Bu yüzden buluşunu insanlar

(Devamı Sh. 48 de)

Tanınmış Ruh hekimi
OTTO KRETSCHMER'in
Okul çağına ait
Tuhaf bir hikâye...

ÇINLAYAN PENCERE

Anlatan: S. Türkis NOYAN

Orta okulda iken bizim mektebe yeni bir öğretmen gelmişti. Henüz oldukça genç sayılan bu adamı bize sınıf öğretmeni diye verdiler. Duyduğumuza göre başka bir şehirden bizim okula tâyin edilmeyi de kendisi istemişti. Bize ilk defa derse geldiği zaman önce onu kendimize göre bir sınavdan geçirdik. Sert mi, yumuşak mı, titiz mi, içi geniş mi, dalgın mı, kurnaz mı anlamak istiyorduk. Fakat daha dersin ilk on dakikası geçmeden o bize nasıl bir insan olduğunu kendiliğinden bildirdi.

«Çocuklar,» dedi «birbirinize şunu bunu fısıldamaktan vazgeçseniz daha iyi olur. Ben nasıl olsa hepsini işitiyorum. Kâğıt parçalarına birşeyler karalayıp sıraların altından sınıfın öbür ucundaki arkadaşınıza postalamaya da kalkışmayın. Onları dersten sonra kâğıt sepetine atmanız daha doğru. Bizler hep aklı başında yetişkin insanlarız. Böyle gizli kapaklı işlere lüzum yok, değil mi?»

Aslında bizim niyetimiz onu bir takım acayip sorularla şaşırtmaktı ama, bu sözlerden sonra bundan vazgeçtik. Onun yerine «çınlayan pencere» oyununu denemeye karar verdik.

Arkadaşımız Peter'in oturduğu sıranın altında bulunan bir döşeme tahtası gevşemişti. Bunun üzerine biraz kuvvetlice basıldığında tahta yerinden oynar ve sınıfın öbür ucunda bulunan duvar kaplamalarını harekete getirir. neticede de buradaki pencerelerden birinin pervazı sallanır ve pencere çın çın öterdi. Bu olay sadece öğrencilerin

bildiği ve birbirlerine öğrettikleri bir sırdı. O sınıfta okuyan bütün çocuklar zaman zaman sıkıcı bir dersi eğlenceli hale getirmek veya yeni gelen bir öğretmeni şaşırtmak için bu oyunu oynarlardı. Çınlayan pencere çok defa sınıfın gergin havasını gevşetmiş ve öğretmenin dikkatini dağıtmak suretiyle tehlikeli bir durumu atlatmaya yardım etmişti. O kadar sık tekrarlanmasına rağmen hiç bir öğretmen «çınlayan pencere» olayının esasını keşfedememişti.

Yeni gelen öğretmen, gene pencereyi çınlatmak için güzel bir vesile teşkil ediyordu. Dersin ortasında Peter bir ayağını gevşemiş döşeme tahtasına dayayıp titretmeye başladı. Pencere hemen bu titreşimin etkisiyle hafif hafif çınladı, sonra Peter'in ayak hareketlerinin şiddetlenmesiyle pencerenin çıkardığı sesler de arttı nihayet Peter üç defa kuvvetlice yere basınca pencerenin camına sanki üç tane iri kar topu fırlatılmış gibi bir gürültü oldu.

Biz hepimiz merakla öğretmenin ne gibi bir davranış göstereceğini beklemeye başladık. Öğretmen önce gözlerini hayretle açarak pencereye baktı. Burun kanatları titremeye başladı. Sonra bizleri birer birer süzdü. Bir yandan da dudaklarını ısırıyordu. Gözlerinin içinde sanki parlak kıvılcımlar oynaşıyordu.

Fakat bu şaşkınlık belirtilerine rağmen hiç sesini çıkarmadı. Halbuki biz onun bazı sorular soracağını, gürültünün sebeplerini araştıracağını bekliyorduk. Vereceğimiz cevaplar da hazırdı. Caddeden büyük bir kamyon geçtiğini ve onun sarsıntısından pencerenin sarsıldığını ileri sürecek, veya civarda bulunan taş ocaklarındaki patlamaların bu gürültüye sebep olduğunu, belki de göze görünmeyen jet uçaklarının talim uçuşları yaparken havayı titreştirdiklerini bahane olarak ileri sürecek ve bu tahminleri yürütürken öğretmeni kandırdığımız ve dersi geçiştirdiğimiz için gizliden gizliye gülecek, eğlenecektik.

Peter öğretmenin gürültüye aldırmaması karşısında büsbütün coşmuştu. Elleri sıranın üzerinde olduğu halde yüzünde masum bir ifade ile ayağını tahtaya bastıkça basıyor, pencereden hiç olmayacak sesler çıkartıyordu. İnsan nerdeyse sınıfın ortasına bir araba kömür boşaltıldığını sanacaktı. Öğretmen bu patırdıyı duyunca önce uzaktan uzağa tatlı bir müzik sesi duyarmış gibi kulak kabarttı, sonra birden derin bir dalgınlıktan uyanırmış gibi silkindi ve yumuşak bir sesle: «Peter, bırak bu oyunu!» dedi. Peter suçsuzluğunu ispat etmek için saf ve şaşkın bir ifade ile yerinden kalktı ve bir şeyler söylemek istedi. Fakat öğretmen ona yaklaşarak: «Çık bakayım sıradan,» diye konuştu.

Peter sırasından çıkarken arka sırada oturan bir arkadaş bacağını öne uzatıp gevşek tahtaya basmak ve pencereyi yeniden titreterek Peter'in suçsuzluğunu ortaya koymak istedi. Fakat başaramadı. Çünkü öğretmen Peter'in sırasına oturmaya hazırlanıyordu. İri yarı adam biraz güçlük çekerek dar sıraya yerleşti, sonra az önce arkadaşımızın oynatarak gürültüler çıkardığı tahtaya ayağını bastı. Pencere gene hafifçe çınladı. Fakat bununla da kalmadı. Öğretmen bir iki denemeden sonra bizlere o güne kadar hiç duymadığımız bir konser dinletmeye başladı.

Ayağını gevşek döşeme tahtasında türlü şekillerde oynatarak kâh ilkbahar yağmurunun çiselemesini andıran, kâh bütün şiddetile boşanan bir uğultu çıkarıyordu. Bazan da bu sıralardan gelmiş geçmiş bütün öğrencilerin kahkahaları gibi çınlıyordu. Öğretmenimiz dalgın bir gülümseme ile sanatkârane gösterisini bir süre devam ettirdi sonra yüzünde keyifli bir ifade ile yerinden doğrularak tekrar tahtanın başına döndü. «Evet, çocuklar,» dedi. «Doğrusunu isterseniz bu mekanizmanın hâlâ daha aynı şekilde işlediğini tahmin etmemiştim. Vaktile ben de bu okulda okumuş ve bir yıl boyunca Peter'in oturduğu sırada oturmuştum. O zamanlar öğretmenleri şaşırtmak ve kandırmak ödevi bana düşerdi. Görüyorsunuz ya, bu işteki maharetimi hâlâ kaybetmemişim.»

KURTULUŞ SAVAŞI YILLARINDAN BİR HİKÂYE

Sarıkız'ın Tekmesi...

Ali onbir yaşındaydı. Bir çocuk bu yaşta bir aileye bakamaz. Ama Ali'nin babası, vatanı düşmanlardan kurtarmaya çalışan Mustafa Kemal'in yanına koşmuştu. Ali annesi ve kız kardeşiyle beraber orta Anadoludaki çiftliklerinde kalmıştı.

Baba ayrılırken hepsini kucaklayıp öpmüş ve çocuğa annesiyle kardeşine göz kulak olmasını, onlara yokluğunu aratmamasını tembihlemişti. Baba ateş hattından oldukça uzaktaydı. Düşmanın çiftliğe kadar uzanabileceğini ummadığını söylemişti. Zaten Ali de böyle bir şeyi hiç istemiyordu. Zira yiyecekleri çok kıttı. Eğer gelirlerse en azından açlıktan öleceklerini çok iyi biliyordu.

Babası gittikten sonra çiftliğin birçok işlerini Ali üstüne almıştı. Odun kesiyor, tarlaya tohum atıyor, yiyeceklerinin büyük bir kısmını aldıkları bahçeyi ekiyor, çapalıyor, suluyordu. Kardeşi Zeynebe ayrık otlarını yolmayı bile öğretmişti. En önemli, kendisine en güç gelen görevi dört koyunla iki ineğe bakmaktı.

«Aman koyunlara dikkat et,» derdi anne sık sık, «Biliyorsun kışlık esvaplarımızı onların yünlerinden yapıyorum. Elimde hiç örülecek yedek yün kalmadı. Artık bahara bunları kırpınca giyinebileceğiz.»

Ali'ye en büyük güçlüğü inekler çıkarıyordu. Sağarken kaçmasınlar diye ilkin ahırlarına kapatıyordu. Papatyadan hiç şikâyeti yoktu. Elleri küçük olduğu için süt sağması biraz uzun sürüyordu ama bu arada hayvan uslu uslu duruyordu. Ama Sarıkız, çocuğa dünyayı zindan ediyordu. Huysuz bir inekti. Çocuk sağarken bir parça sert hareket etse inek hemen tekmeleriyle süt kovasını baş aşağı eder, çocuğun da ağzını burnunu birbirine katardı.

Ali hayvanın bu garip huyuyla ilk tanışmasında burnu kanadı. Çok korktu. Ağlıya ağlıya annesine koştu. Bir yandan da gözyaşlarından utanıyordu.

«Ana» dedi çekine çekine. «Sarı kız bir tekme atıp kovayı devirdi. Beni bu hale getirdi. Bir daha onu sağmam ben.»

Anne çocuğa ineğin sandığı gibi huysuz olmadığını, yalnız sert hareketlerden hiç hoşlanmadığını söyliyerek,

«O da senden korkmuş yavrum» dedi. «Sen akıllı bir çocuksun. Çoğa kalmaz onun da huyunu suyunu öğrenirsin. Nazlı nazlı sağacaksın. İşte hepsi bu kadar.»

Ali gözyaşlarını sildi ve tekrar ahıra gitti. «Sarıkızım» dedi yumuşak bir sesle, «Korkma, hiç canını acıtmıyacağım.» Hayvanın boynunu okşayıp yere oturdu.

Büyük bir dikkatle, kazasız belâsız, hayvanın bütün sütünü sağmayı

başardı.

O günden sonra ne zaman, bu noktayı unutsa tekmeyi yiyordu. Ama bu da pek seyrek oluyordu.

Eylül başında Ali her şeye öylesine alışmıştı ki, artık kendini evin babası biliyordu. Anne onsuz evi idare edemiyeceğini söyledikçe de göğsü kabarıyordu.

Bir akşamüstü annesiyle kız kardeşi böğürtlen toplamaya gitmişlerdi. İnekleri sağmak için ahıra sokuyordu. Birden üniformalı iki kişinin köşeyi döndüklerini gördü. Elbiselerinden bunların düşman askeri olduklarını anlamıştı. Yüreği ağzına geldi. Ne yapacağını bilemiyordu.

«Çocuk» diye seslendi birisi, «yiyecek aramaya çıktık. Bize verecek nelerin var?»

«Pek bir şeyimiz yok» diye mırıldandı Ali.

Çocuğu kolundan tutup sarsarak, «Haydi» dedi asker sert sert. «Bizi içeri götür. Biz kendimiz buluruz.»

Ali'yi ite kaka eve soktular. Annesinin yeni pişirdiği ekmeklerin hepsini aldılar. Raflardaki reçel, pekmez kaplarını topladılar. Tavandan sarkan kış elmalarını çekip koparadılar.

«Güzel» diye söylendi asker. «Tavuğunuz var mı?» Çocuk olmadığını söyledi. Koyun aradılar. Ona da «Yok» dedi. Arkadaki otlakta, gözden uzaktaydılar.

«İki ineğiniz var» dedi adamlardan biri.

Ali'nin yüreği küt küt atmaya başladı. Mutlaka inekleri göreceklerdi. Korkuyla ne söyliyeceklerini beklerken, düşman askeri bozuk Türkçesiyle,

«Bizim birlik çok uzakta», dedi. «Koca inekleri oraya kadar götüremeyiz ama sen bize süt sağ, ilkin karnımızı doyuralım.»

«Kalanını da yanımıza alırız. Haydi çocuk şu kovayı doldur bize.»

Ali'nin emirleri hemen yerine getirmeye hiç niyeti olmadığını gören askerlerden genci,

«Haydi, sallanma» diye bağırdı.

Ali kapının arkasında duran bakracı aldı. Papatyayla Sarıkızı yemliklerine çekti.

«İkisini de sağ» dedi düşman askeri.

Ali ilkin Sarıkızın yarısı kadar süt veren Papatyayı sağmaya başladı. Askerlerin ötekini bekliyecek vakitlerinin olmadığını düşünerek böyle yapmıştı. Elini de hayli yavaş tutuyordu. Askerlerden biri kapıdan etrafı gözetliyordu, öteki de çocuğun başında durmuş istediği gibi çalışıp çalışmadığına bakıyordu.

Bir ara kapıdaki arkasına döndü,

«Çabuk, çocuk, çabuk» diye bağırdı.

«Elimden geleni yapıyorum. Bizim Papatya öyle aceleye gelmez» diye cevap verdi Ali.

Düşman askeri sert sert.

«Ben anlamam,» dedi. «Çabuk ol, çabuk.»

Çocuğun başında bekliyen,

«Seni keyfine bıraksak bu işi bir günde bitiremezsin, bari ötekini de ben sağayım da daha fazla vakit kaybetmiyelim.»

Kapının arkasından bir kova kaptığı gibi, Sarıkızın altına koydu. Süt kovaya şırıl şırıl akıyordu.

Bir ara düşman askeri,

«Kıpırdama inek, bir de seninle mi uğraşacağız» diye homurdandı. Hemen arkasından da kapı tarafından büyük bir tangırtı sonra da Sarıkızın yemliğinden tekme ve yuvarlanma sesleri duyuldu. Ortalık birbirine karışmıştı. Kapıdaki düşman askeri yüzündeki sütleri silerken bir eliyle de bakır bakracın çarptığı yeri oğuşturuyordu. Arkadaşının boylu boyunca yerde uzandığını görünce hemen ona yardıma koştu.

Bu sırada kapıdan, «Defolun!» diye kızgın bir ses gürledi.

Ali hemen arkasına döndü. Bağıran annesiydi. Elinde babasının av çiftesi, dimdik durmuş sert sert bakıyordu.

Düşman askerleri neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Üstlerini başlarını silkeliyerek sendeliye sendeliye dışarı çıktılar.

Düşman askerleri uzaklaşırlarken çiftliktekiler katıla katıla gülüyorlardı.

Anne,

«Kendimizi iyi savunuyoruz doğrusu» diyordu.

Ali de gülümsiyerek dedi ki,

«Sarıkızı sağacağını söyleyince hiç sesimi çıkarmadım. Ergeç tekmeliyeceğini biliyordum. Düşmana ateş edecek topumuz yok ama aynı işi gören Sarıkızımız var. Erkekler cephede, biz de burada elimizden geldiği kadar çarpışarak nasıl olsa onları kaçıracağız yurdumuzdan.»

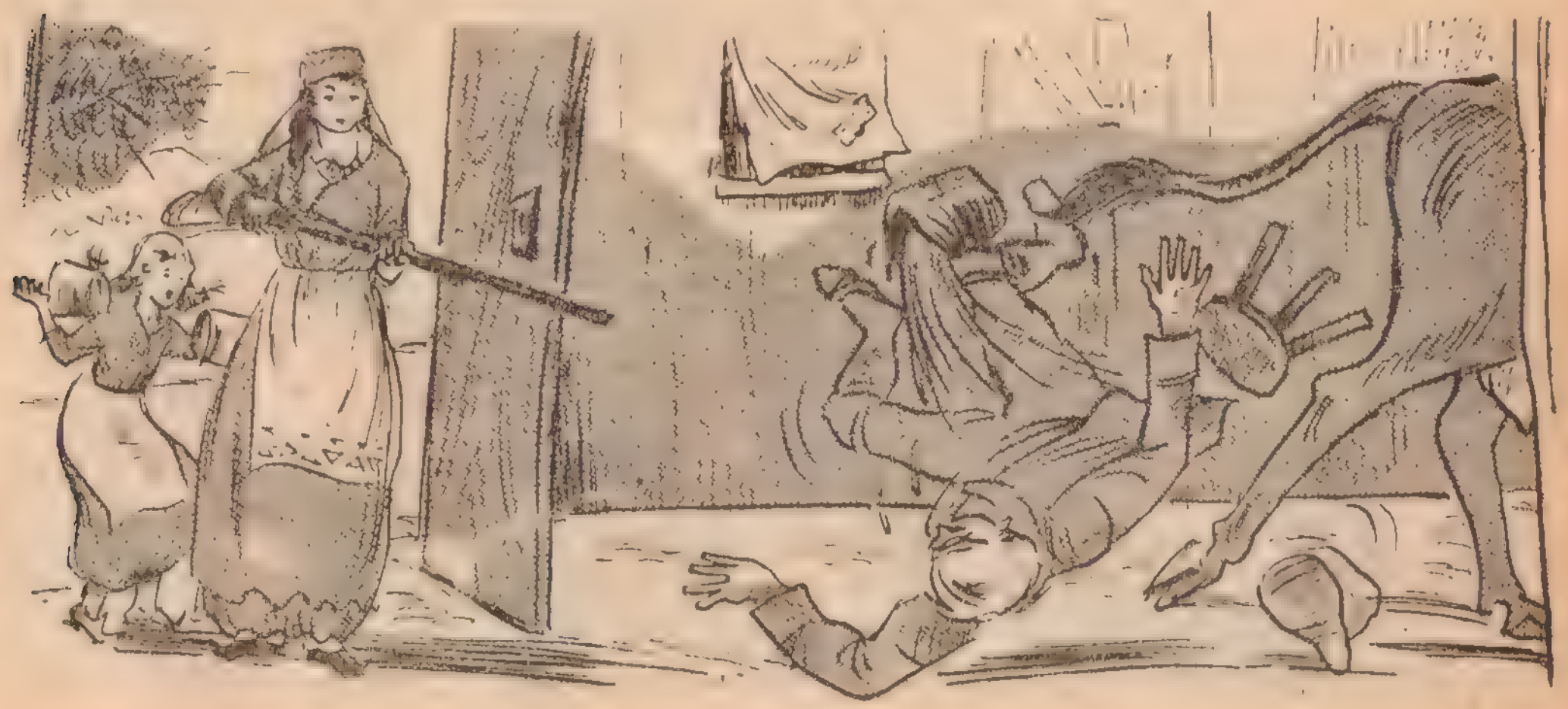

BALİNA AVCILIĞI

Balina avcılığının ne zaman başladığı kesin olarak bilinmemekle beraber, binlerce yıl öncesi, denizlerde balinalar bolken ortaya çıkmıştır.

Şiddetli fırtınalarda, dalgalar balinaları karaya atıyordu.

Bütün memeli hayvanlar gibi balinalar da solunum için oksijeni havadan alırlar. Yalnız karaya vurunca ölüyorlardı. Çünkü karada ciğer kaslarını sudaki gibi hareket ettiremiyorlardı.

Tarih öncesi devirlerde yaşıyan insanlar, balina et ve yağının lezzetli yiyecekler olduğunu bulmuşlardı.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Balina kemikierinden av araçları olarak faydalanıyorlardı.

Ayrıca kocaman kaburga kemiklerini toprağa çakıp üstünü deriyle örterek kendilerine barınaklar yapıyorlardı.

İçi boşaltılan kalın kemikleri tencere tabak olarak kullanıyorlardı.

Balina etinin yağlı kısımları ateşe tutulunca damla damla akan yağ çarçabuk ateş alıyordu. Çok geçmeden balina yağını eritip kandillerde yakmayı da buldular.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Aradan zaman geçti. İnsanoğlu ucu sivri taştan zıpkınlarla denize açılmaya başladılar. İlkin balina ailesinden yunus gibi küçük olanları yakalıyabiliyorlardı.

Daha sonra, dev balinalara da el attılar. İskandinavya'da fiyordlara sokulan balinalara saldırıyorlardı.

Günümüzden 5000 yıl önce Japonlar zıpkınladıkları balinaları ağ atarak yakalıyorlardı.

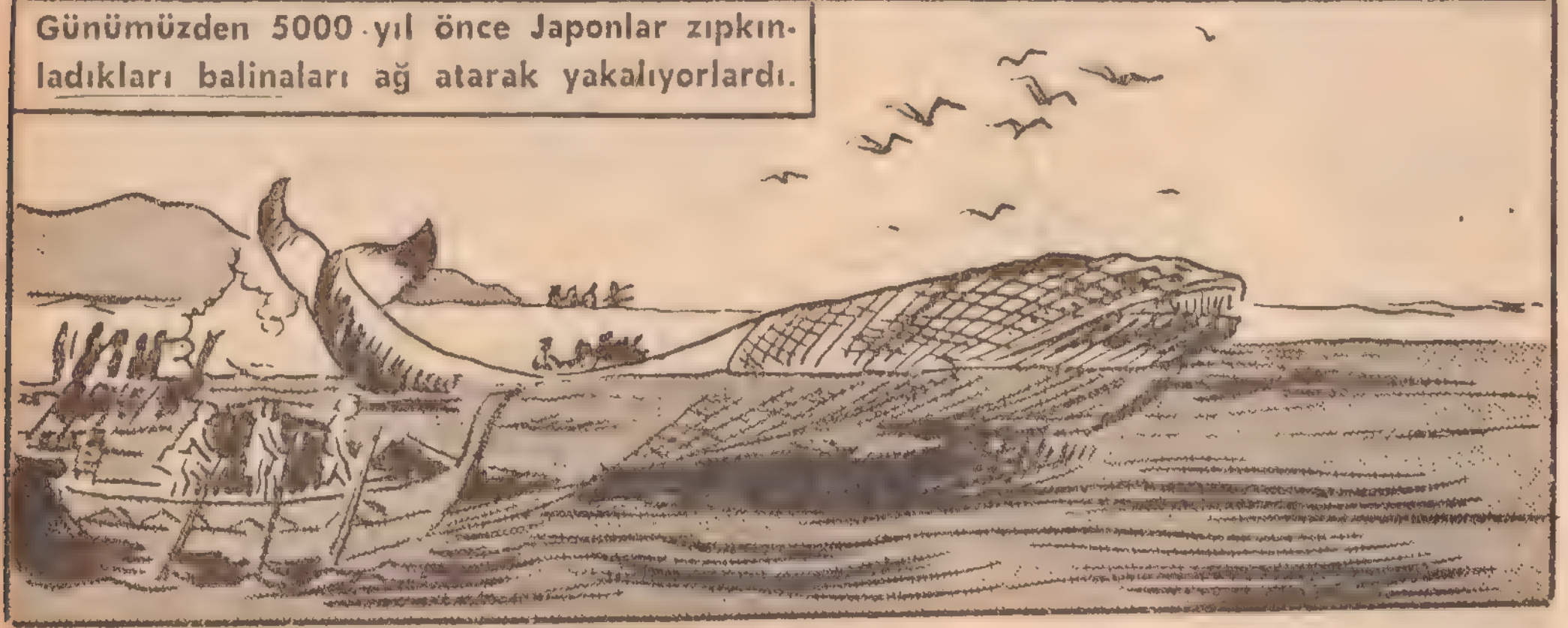

M. Ö. 1500 de Fenikeliler Akdeniz'de balina avcılığına başlamışlardı. Bu dev hayvanları nasıl öldürdükleri bilinmemektedir.

Balina avcılığı 12. yüzyılda Batı Avrupa'da büyük bir endüstri kolu oldu. Fransa ile İspanya arasındaki Biskay körfezi kıyılarında yaşıyan Basklar, balinalar için sahilde, gözlem kuleleri yapmışlardı.

Uzakta balina görülünce küçük kayıklarla denize açılırlar zıpkınlayıp karaya çekerler. Kıyıda, büyük kazanlarda yağ eritirler ve etler parçalanır.

Birçok Avrupa ülkeleri balina ürünlerini Basklardan alıyordu. Kıyı yakınlarındaki balinalar tükenince bu defa Basklar gemilerle denizlere açıldılar.

İlkin yakaladıkları balinaların yağlarını gemilerine yığıp eritilmesi için kıyıya taşıyorlardı.

1599 da Francois Zaburu adlı bir Bask gemici ikide bir karaya çıkmanın önüne geçecek çareler araştırmaya başlamıştı.

Başka yol yok, kaptan, güverte dolunca geri dönmek zorundayız.

Bir plânım var. Eğer işe yararsa haftalarca denizde kalarak bir sürü balina avlıyabilirim. Yağı gemimde eriteceğim.

Aman Francois, güvertede ateş yakılır mı? Yelkenler alev alırsa gemi çatır çatır yanar.

Zaburu kimsenin sözüne aldırış etmedi. Gemisinde tuğladan bir fırın yaptı. Kıvılcımlar etrafa sıçramasın diye üstünü kapatmıştı. Kocaman iki kazanı da bunun üstüne oturtmuştu.

Gemilerdeki ilk damıtma fırını olan bu ocak fikri başarılı oldu. Daha sonra...

Francois, iki balina yakalayınca geri dönmek zorunda kaldım. Ama sen beş tane tutmuşsun sonra erimiş yağ getirdin. Ne olur yardım et de benim gemiye de bir fırın yapalım.

17. yüzyıl başlarında, diğer milletler de balina avcılığına başladı.

Bunlar Holanda ve İngiliz gemisi. İşi iyice öğrenmek için gemilerinde bizim adamlarımızı çalıştırıyorlar.

19. yüzyıl başlarında Amerikalılar balina avına denizlere açıldılar. Bir süre Amerika bu ekonomide önde gelmeye başladı.

Böylece Baskların balina avcılığı öldü. 1800 yıllarına kadar İngiltere ve Holanda balinacılıkta birinciydi.

1865 de Sven Foyn adlı bir Norveçli yeni bir zıpkınlı silâh yaptı.

Bu, zıpkının ucunda bir bomba bulunan ufak bir toptur. İsabet etti mi balinayı hemen öldürür.

Bazı balina avcıları Foyn'un bu yeni silâhını buharlı gemilerin güvertelerine yerleştiriyorlardı. 1885 den önce bu türlü gemilerin sayısı eski yelkenlilerinkini aştı.

Bir süre sonra balina ürünlerine ihtiyaç azaldı.

Makinelerin yağlanmasında ve aydınlatmada gazyağı kullanılıyor. Balina yağını ancak masraflarımı karşılıyacak bir fiyata satabiliyorum.

Bundan böyle balinaların kemikli cinsini avla. Fiyatlar çok yükseldi. Esvaplarda balina modası var.

Kimyagerler bu işte kullanılmaya elverişli maddeler yaptılar ve balina kemiklerinin de sürümü düştü.

En yeni Paris modellerimiz. Balinaları selüloiddendir. Kırılmaz.

Yine de balina yağı ve kemiği pazar buluyordu ama satış hiçbir zaman eskisi gibi olmuyordu. Balina avcılığı yapan limanların çoğu önemini kaybetti. Balina avcıları da denizci oldular. 1900 de balina avcılığı önemsiz bir endüstri kolu haline geldi.

SON

PERİLİ KÖY

YAZAN ve ÇİZEN
MISTIK

Geçen sayıdan devam

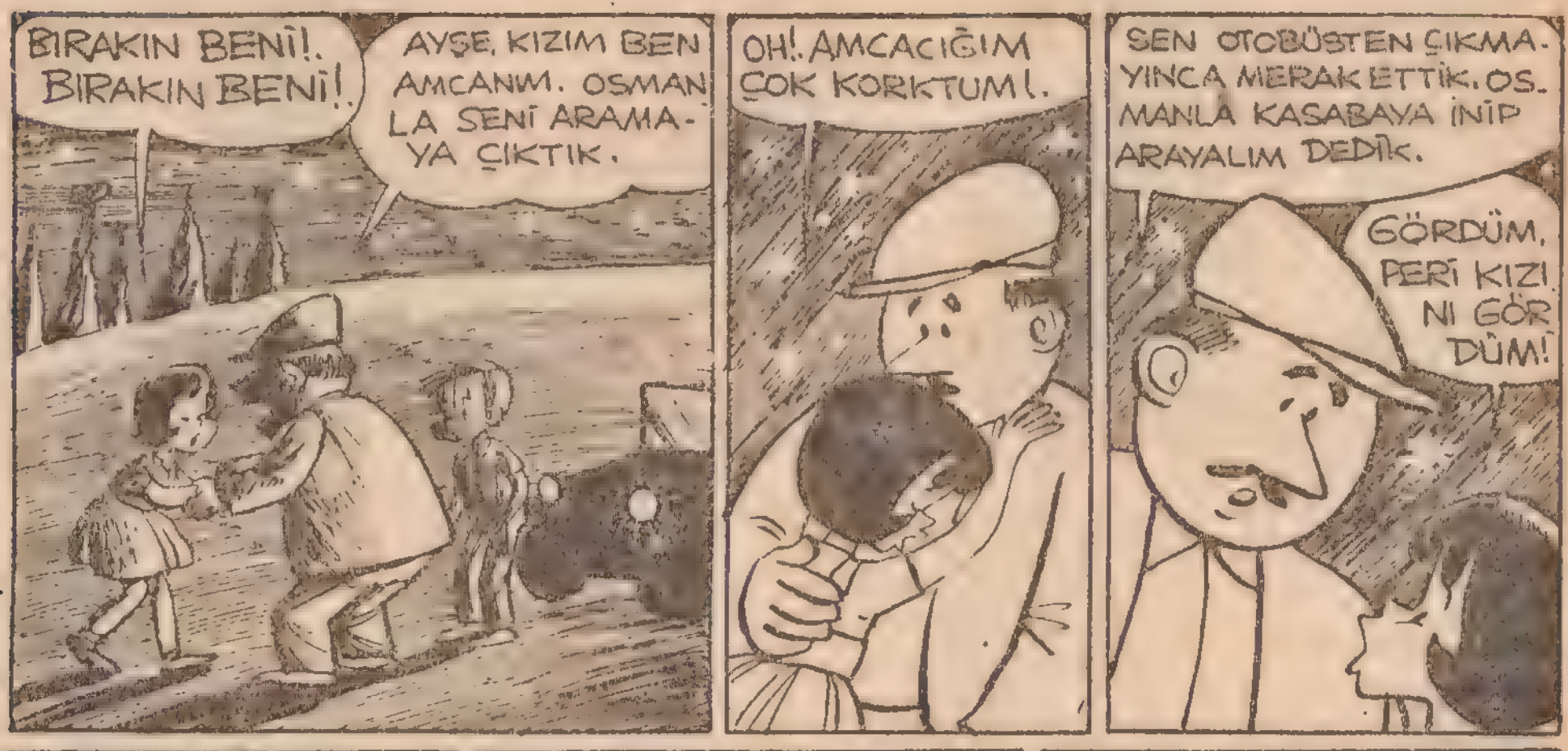

GİDİP KAYANIN UÇTUĞU YERİ ARAŞTIRSAK ....

ÇARPILMAK İSTİYORSUN SEN. CİN İŞİ, PERİ İŞİ BUNLAR.

AMCA, ESKİ İNSANLAR KULLANDIĞIN BU OTOMOBİLİ GÖRSELER CİN, PERİ İŞİ BU!. ATSIZ ARABA NASIL GİDER? DİYE DÜŞÜNÜRLERDİ. OYSA BU OTOMOBİLİ BİR AT ÇEKEMEZ..

AMA BİR ŞİŞE BENZİN GÖTÜRE. BİLİYOR BÖYLE İÇ YÜZÜNÜ DAHA ÖĞRENEMEDİĞİMİZ BAŞKA KUVVETLER DE VAR YERYÜZÜNDE..

CAHİLLER BU KUVVETLERE CİN, PERİ DİYOR. BİLGİNLERSE ARAŞTIRIP ÖĞRENİYORLAR. BÖYLECE İNSANLIK İLERLİYOR.

OSMANCIĞIM BUNLARIN HEPSİ İYİ GÜZEL YA. İLERİDEKİ DÜZLÜĞE GÜRÜLTÜLER ÇIKARARAK BİR I. ŞIK İNDİĞİNDENBERİ ÇİFTLİKTE TAVUKLAR, KOYUNLAR, KİLERDEN YİYECEKLER EKSİLMEYE BAŞLADI.

BELKİ HIRSIZ DADANMIŞTIR.

EVET AMA HIRSIZ YALNIZ ALIR, KARŞILIK OLARAK HİÇ BİR ŞEY BIRAKMAZ.

OYSA BİZ BİR TANE KÜMESTE, BİR TANE KİLERDE, BİR TANE AHIRDA ÜÇ KOCAMAN ELMAS BULDUK

İŞTE BUNLAR. SATSAN ZENGİN OLURSUN.

NEDEN KİMSEYE SÖYLEMEDİNİZ?

DEDİM YA PERİ İŞİ, CİN İŞİ BUNLAR SÖYLEYİP TE ÇARPILAYIM MI?

ARADAN GÜNLER GEÇTİ. OSMAN BU İŞLERE AKIL ERDİREMEMİŞTİ. AMA GENE DE CİNLERİN YAPTIĞINA İNANMIYORDU. HER GÜN PERİ BACALARINA GİDİP ARAŞTIRMA YAPIYOR, BU KONUYU ÇÖZEMEDİĞİ İÇİN DE MERAKI DAHA ÇOK ARTIYORDU.

KAYA, KAYA, KAYA! HER YAN KAYA DOLU. BUNLAR NASIL OLURDA ATEŞ ÇIKARARAK UÇAR?. BULMALIYIM SEBEBİNİ!..

ÖRNEĞİN YANAR DAĞLARDAN ATEŞ ÇIKAR. BU ATEŞİN NASIL VE NEDEN ÇIKTIĞINI BİLİYORUM.

GÜNEŞ

DÜNYA

GÜNEŞTEN YENİ AYRILDIĞI ZAMAN DÜNYA DA ONUN KADAR SICAKTI..

SONRA ZAMANLA SOĞUDU ÜSTÜ KABUK BAĞLADI. BU KABUĞA "TOPRAK" DİYORUZ.

GÜNEŞ

DÜNYA

ATEŞ

TOPRAK

BUGÜN HALÂ DÜNYAMIZIN İÇİ ATEŞ DOLUDUR. TOPRAĞIN DERİNLİKLERİNE İNİLDİKÇE SICAKLIK HER YÜZ METREDE BİR DERECE ARTAR. BUNDAN ATEŞE YAKLAŞTIĞIMIZI ANLARIZ. BAZI YERALTI SULARI DA FAZLA DERİNDEN AKTIKLARI İÇİN BU ATEŞE YAKLAŞIRLAR...

İŞTE BU YÜZDEN DE FOKUR FOKUR KAYNAR VE YERYÜZÜNE SICAK SU OLARAK ÇIKARLAR.

GENE BU ATEŞ BİR YOL BULUP YER YÜZÜNE ÇIKAR VE YANAR DAĞLARI MEYDANA GETİRİR.

YANARDAĞ

TOPRAK

ATEŞ

İŞTE BÜTÜN BUNLARI DERS KİTAPLARIMDAN VE ANSİKLOPEDİLERDEN ÖĞRENDİM. BU OLAYI DA ÖĞRENECEĞİM ELBET.

ŞU OSMAN YİĞİT ÇOCUK NE PERİDEN KORKUYOR NE DECİNDEN. HERŞEYİN İÇ YÜZÜNÜ ÖĞRENMEK İÇİN DURMADAN ARAŞTIRIYOR.

OĞLUM OSMAN ORAYA GİDİNCE DUA OKUDA ÇARPILMA BARİ.

DUA OKUMUYORUM AMA GENE DE ÇARPILMIYORUM.

FAKAT ANSİKLOPEDİ OKUYORUM GÖRECEKSİN ÖĞRENİP ÖĞRENİP BİR GÜN BEN ÇARPACAĞIM CİNLERİ.

. . . .

ARADAN GENE GÜNLER GEÇTİ.

BİR GECE ÇOCUKLAR GÜRÜLTÜYLE UYANDILAR.

AĞABEY BU GÜRÜLTÜ NE?

BİR JET UÇAĞI GEÇİYOR HER HALDE.

BAK BİR IŞIK İNİYOR!.

İKİ KARDEŞ HEMEN KALKIP GİYİNİRLER.

ÇABUK KOŞ. ARTIK BU İŞİ AYDINLATACAĞIZ.

AĞABEY ŞURAYA BAK!..

GÖKTE GARİP BİR ŞEY UÇUYOR HEMEN SAKLANALIM.

BU AYŞENİN GÖRDÜĞÜ UÇAN KIZ DIR. GELİR ÇİFTLİĞE İNER.

İNANILIR GİBİ DEĞİL.

KÜMESTEN TAVUK ALDI GİDİYOR. GEL BAKALIM.

DEVAMI VAR..

BİTİŞİK EVİN ESRARI

Doğan Kardeş'in Heyecanlı Hikâyesi...

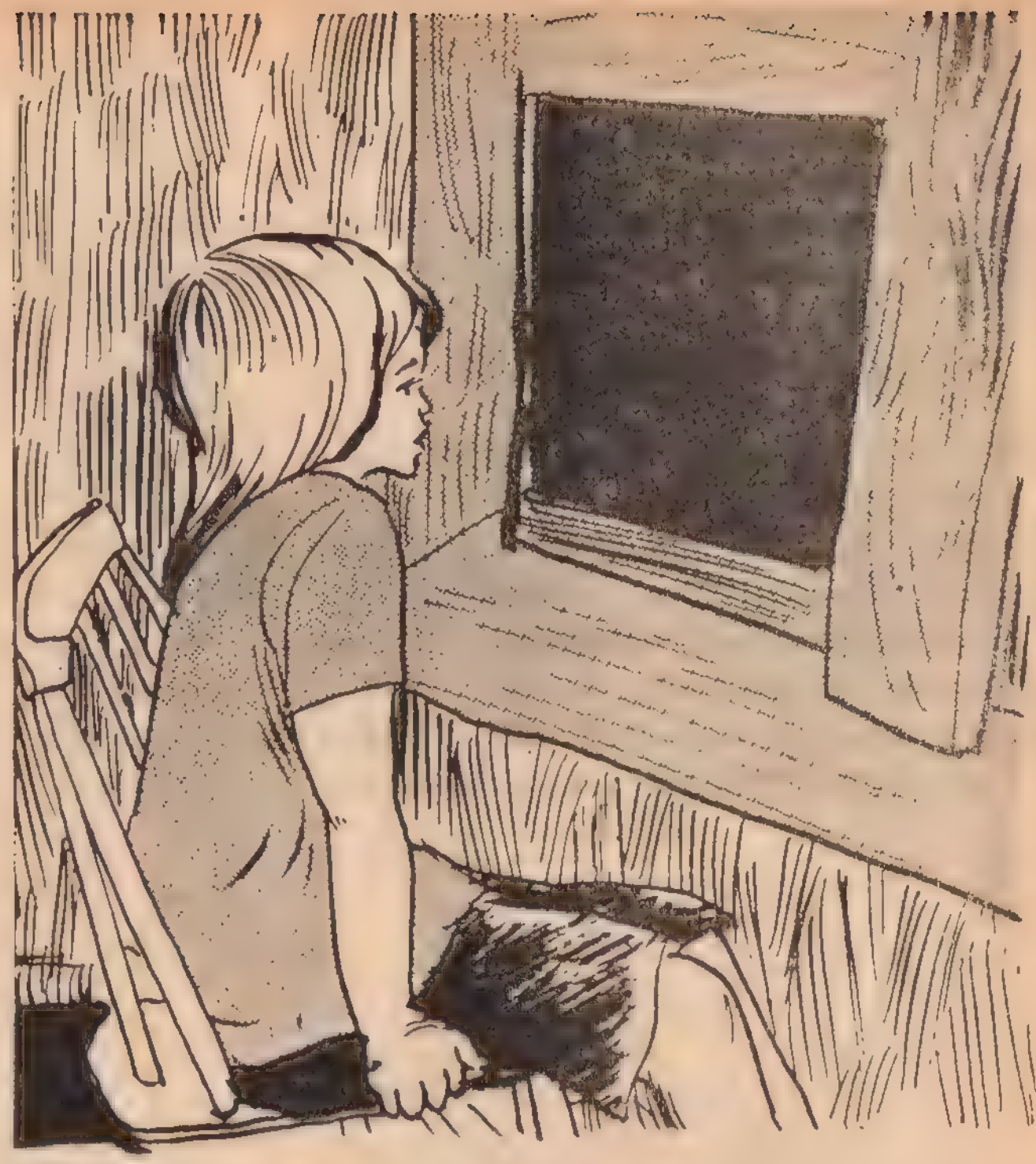

BİTİŞİKTEKİ kocaman evde birtakım acayip şeyler oluyordu. Joan buna evdekilerin dikkatini çekmeye çalışıyordu, ama onlar kızın dediklerine kulak asmıyorlardı. Hattâ ne zaman bu konuyu açsa çok meraklı olduğunu söyleyip susturuyorlardı.

Bir hafta öncesine kadar bitişikteki büyük taş bina boştu. Tam yedi yıldır bir heykel gibi sessiz hareketsiz duruyordu.

Bir gün Joan okuldan dönerken, bir değişiklik farketti. Şöyle etrafına dikkatle bakınınca «Kiralık» levhasının indirilmiş olduğunu gördü.

Hemen koşmaya başladı. Daha kapıdan içeri adımını atar atmaz,

«Bilin bakalım, bugün ne oldu?» diye heyecanla bağırdı. Baba aritmetikten iyi not aldığını, anne arkadaşlarının bir hediye verdiğini söyledi.

Bunun üstüne kız,

«Bilemediniz, bilemediniz daha önemli bir şey» diyerek büyük sırrı açıkladı.

«Bitişiğimizdeki ev tutulmuş!»

Sözleri bomba etkisi yapmıştı. Baba gazetesini elinden bırakarak merakla,

«Nasıl olmuş» dedi. «Evi tutsun diye ev sahibi kiracıya para vermiştir mutlaka.»

Büyük baba bir hayret ıslığı çalarak,

«Kimmiş bunlar?» dedi. «Yirmi yedi odalı bir ev tuttuklarına göre kalabalık bir aile herhalde. Kaç çocukları var acaba?»

«Adı John Doe» diye atıldı kız. «Çocukları yok. Evde hanım filan da yok.»

Bunun üstüne baba adamın adının uydurma olduğunu söyledi. Büyükbaba kıza komşuların işlerine pek karışmamasını o kadar meraklı olmamasını tembihledi.

Bitişik komşuyla ilgili yeni haberler bu defa büyük babadan geldi.

«Dünyayla ilgisi yok, bu yeni komşunun. Hiç dışarı çıkmıyor. Galiba evi bir yıllığına tutmuş. Adı neydi bakayım. Tamam Bay Masters. Evde tek başına oturuyormuş.»

Kız «Evde bir de Bay Doe var» diye atılınca büyük baba onun da uşak olabileceğini söyledi.

Joan evden dışarı çıkmadığı söylenen yeni kiracının daha eşyalarını getirip getirmediğini kesin olarak bilmiyordu zira kapıda yük kamyonu gibi bir şeye raslamamıştı. Kendini John Doe diye tanıtan adam da eğer kamyonetiyle bir somye filan getirmediyse kuru tahta üzerinde yatıyordu.

Kız, gece geç vakit evin arka tarafında ışık görmüştü.

Sabahleyin kahvaltıda bunu söyleyince, anne, bunu adamcağızın hasta olabileceği şeklinde yorumladı.

Kız,

«Hayır» dedi. «Öyle değil. Işık alt kattan geliyordu. Bence bunda bir gariplik var.»

Anne, kıza hareketinin doğru olmadığını hiç kimsenin göz hapsine alınmaktan hoşlanmıyacağını söyledi. Sonra kızgın kızgın,

«Aynı şeyi bize yapsalar ne dersin?» dedi.

Bunun üstüne Joan,

«Ama,» dedi. «Bizim evde garip olaylar dönmüyor. Hiç değilse çöp tenekesinde çöp var.»

Daha sözünü bitirmeden anneyle büyük baba,

«İnşallah çöp tenekelerini karıştırmadın!» diye atıldılar.

Kız daha fazla bir şey söylemedi. Çöpleri karıştırmamıştı. Çöpçü ahbabıydı. Çöp tenekelerinden herkes hakkında pek çok şey öğrenmekte ustaydı

«Tuhaf insanlar» demişti, bitişiktekiler için. «Çöp tenekelerinde sigara külü, izmarit, bazen de bir iki portakal kabuğundan başka bir şey yok.

Ertesi gün Joan, Masters'ların zilini çaldı. Kimse çıkmadı. Bu defa arka kapıyı vurdu. Penceredeki güneşlik usulca yana çekildi ve camda iki göz belirdi.

Kız adamı selâmladı. Halbuki öteki, elleriyle sert birtakım hareketler yapıyordu. Joan yoksul çocuklara yardım için bilet sattığını söyledi. John Doe,

«İstemez» diye avaz avaz bağırdı.

Kız,

«Belki de bay Masters alır» deyince adam kızı açıkça kovdu.

Kız bir hafta büyük eve sokulmadı. Bu arada Doe yalnız bir defa eve geldi. Onu da kapıda kamyonetinden anlamıştı. O gece ışıl ışıldı. Kız bay Masters'ın kör olabileceğini düşündü ve adamın yalnızlığına içi sızladı.

Pazartesi sabahı şehir heyecanlı bir gün yaşamaya başladı. Polis arabaları Güzel Sanatlar Müzesiyle karakollar arasında mekik dokuyordu. Zira pazar gecesi müzeden beş kıymetli tablo çalınmıştı. Hem de sanattan anlıyan hırsızlar yapmıştı bu işi. Çünkü müzedeki tabloların en değerlileri ortadan kalkmıştı.

Şehir bu büyük hırsızlığın dedikodularıyla çalkalanıyordu ama Joan büyük evde olanları gözlemeyi daha ilginç buluyordu.

Ertesi gün kamyonetin kapıda bulunmadığını farkederek bay Masters'ı ziyarete karar verdi fakat penceredeki güneşliğin hafif aralık olduğunu sezince birisi kendisini gözetliyormuş gibi geldi ve korkarak fikrinden vazgeçti.

Evde herkes hırsızlık haberlerini adım adım izliyordu. Hırsız çetesi bu defa da başkentteki müzelere el atmıştı.

Ertesi gün kamyonet yine kapıdaydı. Joan Bay Doe'ya görünmeden arka taraftaki güneşliğin aralık olup olma-

dığına bakmak istiyordu. Çalılıklar arasından arka tarafa geçerken adam kapıdan çıktı ve onu suç üstü yakaladı. Evin bahçesine girmeye hakkı olmadığını söyliyerek kızı çok fena azarladı ve kovdu.

Bu arada Joan adamın elinin sarılı olduğunu farketti.

Eve gidince o zamana kadar olanları gözlerinin önüne getirdi. Aklını birçok sorular kurcalamaya başlamıştı. Bay Masters'ı bir kere bile görmemişti. Bir ara Masters kelimesinin «ustalar» demek olduğu aklına geldi. Sonra herkesin usta sanatçıların çalınan tablolarından söz ettiğini hatırladı. Demek babasının dediği gibi bu Masters soyadı uydurmaydı. Polislerin günlerdir aradığı hırsızlar bitişikte oturuyorlardı. Yalnız bunları evdekilere açarsa kimsenin inanmıyacağını da çok iyi biliyordu Delil elde etmesi gerekiyordu. Bitişiği sıkıca göz altına alıp ipucu yakalamaya karar verdi.

O gece erken yatacağım. söyliyerek odasına kapandı. Evde el ayak çekildikten sonra usulca aşağı indi ve büyük binanın yolunu tuttu. Kamyonetin ışıkları yanıyordu. Direksiyonda biri vardı. Hemen vücudunu duvara yapıştırdı. Biri güz fakat ağır bir şeyi sürükliyerek kamyonetten çıkarmaya uğraşıyordu, Adamın elindeki beyaz sargıyı görünce kim olduğunu anladı. Adeta nefes almadan duruyordu. Birden kendini tutamıyarak aksırıverdi.

John Doe yıldırım hızıyla arkasına döndü, ve sol elindeki küt burunlu tüfeği kıza yöneltti. Bu arada kocaman paket yere düşmüştü. Göz göze geldiler.

Adam, «Yine mi sen?» diye ters ters homurdandı. Sonra kocaman eliyle kızın omzunu kavradı. Joan tüfeğin ucunu kaburgalarında hissediyordu.

«Silâhı yere at» diye geriden bir ses gürledi.

Kız sevinçten ağlıyacaktı az kalsın. Büyük babası tam zamanında yetişmişti.

Adam yalpalıyarak kamyonete koştu, kapı kapandı ve motoru çalıştırdı.

Joan büyük babasının kollarına atıldı.

«Bay Masters'la, Doe polislerin aradığı hırsızlar. İnanmazsan bak, yere düşen pakette de tablo var» diye büyükbabasına durumu kısaca açıkladı. Sonra eve koşup polise telefon etti.

Çok geçmeden usta hırsız kendi kendine yakalandı. Zira bir dönemeci hızla geçmek isterken arabası devrilmişti.

Polisler dağılırlarken anneyle baba da uyanıp aşağı inmişlerdi. Şaşkın şaşkın etraflarına bakınıyorlardı.

Baba, «Ne olmuş, ne var?» dedi.

Polislerden biri, «Hırsız yakalandı!» diye cevap verdi, sonra kıza dönerek, «Kulağına küpe olsun, bir daha bu gibi durumlarda ilk işin polise haber vermek olsun.»

HAYVANLARI KORUMA GÜNÜ

4 Ekim, bütün ülkelerde Hayvanları Koruma Günü olarak kabul edilmiştir. Ülkemizde de bu yıl 4 Ekim Günü Türkiye Hayvanları Koruma Derneğinin önayak olması ile kutlandı. Doğan Kardeş'in hayvanlara sevgi göstermek konusundaki titiz dikkatini hepiniz biliyorsunuz. Bu fırsatla sizlere bu yıl Tatil Yarışmamızı kazanan kardeşlerden Filiz Başaran'ın çok güzel bir yazısını sunuyoruz.

MAVİ BALIK

Kıyı kalabalıktı. Yarım saattir ırıp'ın çıkmasını bekliyorduk. Balıkçılar vücutları gerile gerile iplere asiliyordu. Tenekeler göründü. Herkes meraktaydı.

Nihayet ağ karaya toplanmaya başladı. Birdenbire bir hışırtı koptu. Bu hışırtıyı ağların arasından geçebilecek küçüklükte balıklar çıkarıyordu. Suda parlayıp sıçrıyorlardı. Irıp'ın ucu da alındı. İçinde pulları pırıl pırıl yanan bir sürü balık kaynaşıyordu. Çeşit çeşit deniz böcekleri, balıklar, Ahtapot yavruları, çarpanlar çıkıyordu. Balıkçılar işe yarıyanları sepetlere alıyorlardı. İki tane ahtapot yavrusu çıktı, kollarını açıp kapıyordu. Dokuz kolu vardı. Bir mürekkep balığı çıktı, hemen onu bir tepsiye aldılar, tepsiyi simsiyah yaptı. Bütün balıklar sıçrıyor kurtulmak istiyordu: Balıkçılar üstü dikenli, dikenleri zehirli çarpanları tekrar suya atıyorlardı.

Bir ara ağların arasında gözüme mavi bir balık ilişti, boyu on beş santim vardı, mavi çizgiliydi, ne kadar güzeldi. Ne yapsam da onu kurtarsam diye düşündüm. Balıkçılara yaklaştım: Şu mavi balığı bana verir misiniz? diye sordum. Balıkçı yakalamaya çalıştı, elinden kaydı, nihayet tutup bana verdi. Gözlerinin üstü panter gibi çizgili idi, ortasında kalın mavi bir çizgi vardı. Pulları mavi mavi ışıldıyordu. Fakat ölmüş gibiydi. Kımıldamıyordu. Birden ağzını açtı. Çok sevindim, hemen suya bıraktım onu. Biraz öyle durdu. Elimi uzattım, kayıverdi, yüzmeye başladı. Yaşıyordu. Sevincim sonsuzdu. Kaybolıncaya kadar ardından baktım.

Filiz BAŞARAN

Çelik Küre'yi Stratosfere götüren balon parçalanmış durumda, Küre balonun parçalarını arkasından sürükliyerek büyük bir hızla yere düşüyor.

Heyecanlı ve Tehlikeli Bir Röportaj...

RÖPORTAJI yapan gazeteciler ve foto muhabirleri okuyucularına ilgi çekici yenilikler tanıtmak gayesiyle çok defa hayatlarını tehlikeye atmaktan sakınmazlar.

İşte size buna örnek olarak heyecanlı bir olayı sunuyoruz.

Amerikada uzay yolculuklarına girişilmeden önce kozmik ışınların insana olan etkilerini araştırmak amacı ile stratosfere bir keşif balonu gönderilmesi kararlaştırılmıştı. Bu keşif balonuna bağlı olan çelik kürenin içinde yolcu olarak iki hava subayından başka bir de radyo röportajcısı bulunacaktı. Fred Kepner adındaki bu cesur adam stratosfere çıkışları sırasında bütün gördüklerini ve hissettiklerini mikrofonu ile radyolarının başında olayı izleyen dinleyicilerine bildirecekti. Sıcak ve güneşli bir temmuz günü «The Explorer» (Kâşif) adındaki araştırma balonu göğe yükselmeye hazır durumdaydı. O günün hava şartları bu uçuş için çok uygundu. Röportajcıdan başka Amerikan Hava Kuvvetleri subaylarından, Yarbay Anderson ve Binbaşı Stevens de çelik küreye girdiler. Kürenin içinde stratosfer araştırmalarını yapmak için birtakım ölçü âletleri vardı. Kürenin kapakları kapandıktan sonra kalkış emri verildi ve balonu yere bağlayan halatlar çözüldü. Balon ve altına bağlı bulunan çelik küre ağır ağır gökyüzüne yükselmeye başladı. 100 m. den sonra Kepner radyolarının başında kulak kesilmiş olan milyonlarca dinleyiciye kürenin içinde rahatça yerleştiklerini ve etrafı seyretmeye başladıklarını bildirdi. Yarım saat sonra balon Nebraske taraflarına doğru yönelmeye başladı ve Niobara ırmağının hizasına geldi. Kepner kürenin camından gördüklerini anlatıyor, arasıra dinleyicileri güldürecek sözler de ilâve ediyordu. Stratosfer yolcularının keyfi ve sıhhati yerinde idi. Artık 10.000 m. yüksekliğe ulaşmışlardı ve balonun yükseliş hızı çok azalmıştı. Zaman zaman hafif inişler de oluyordu. Sonra gene yükselen hava tabakalarına rastıyor ve tekrar havalanıyordu. Böylece yükseklik ölçeği 14.000 m. yi ve kısa zaman sonra 15.000 m. yi gösterdi. Buradan yeryüzünün 350.000 km² lik bir alanı görülebiliyordu. Artık ilk fotoğrafların çekilmesi zamanı gelmişti. Kepner bir yandan gözlemlerinden bahsediyordu.

«Üzerimizde kubbelenen gökyüzünün rengi gitgide koyulaşmakta. Şimdi lâciverde yakın bir mavilikte görünüyor ve yükseldikçe kararıyor.» Çelik kürenin içi güneş ışınlarının etkisile her an biraz daha ısınmaktaydı. Kepner: «Termometre şimdi 38° yi gösteriyor, fakat küre-

nin duvarları daha da sıcak. Elimle dokunamıyorum» diye izahat verdi. Birden radyo başındaki dinleyiciler heyecanla nefeslerini tuttular. Kepner: «Kürenin içinde hafif bir ıslık sesi duyuyoruz. Bu ses gittikçe kuvvetleniyor. Arkadaşlarım sebebini araştırıyorlar. Kürenin içinde bulunan Barometre gitgide düşüyor. Demek ki küre bir yerinden hava kaçırıyor. Bir an evvel arızayı bulamazsak oksijen maskelerini takmamız gerekecek. Islık sesi şimdi kulakları tırmalayan tiz bir düdük sesi halini aldı. Kürenin giriş kapağının etrafındaki lâstik conta sıcağın etkisiyle gevşemiş olacak. Arkadaşlarım hemen tamir işine girişiyorlar. Fakat daha önce oksijen maskelerimizi takıyoruz. Bundan sonra gırtlak üzerine takılan mikrofon ile haberlerimi sizlere ulaştıracağım.

Arkadaşlarım giriş kapağının başında uğraşıyorlar, fakat şimdiki halde bir başarı elde edemediler. Aksine hava kaçıran delik daha da büyümüşe benziyor. Yerdeki lâstik kaplamalardan birini kesip deliğe tıkamaya çalışıyoruz. Eğer havanın dışarı sızmasına engel olamazsak yolculuğumuzu yarıda kesip geri dönmemiz gerekecek. Kapağın etrafındaki aralığa bir kat daha lâstik döşüyoruz. Stevens bir çekiçle kelebek şeklindeki büyük vidalara vurarak onları sıkıştırıyor. Çok şükür! Islık sesi hafifledi... Çekiçle birkaç defa daha vurunca da büsbütün kesiliyor.»

Birkaç dakika sonra Kepner 15.500 m. ye yükseldiklerini haber verdi. «Fakat şimdi de başka bir arıza başgösteriyor. Bizi taşıyan balon eskisi gibi düzgün bir şekilde yükselmiyor. Belki de sadece şiddetli bir fırtınaya kapıldık. Küremiz devamlı olarak sallanıyor ve kendi etrafında fırıldak gibi dönüyor.»

Röportajcı içinde bulundukları durumun gülünç tarafını belirtmek için şakacı bir ifade ile konuşmasına devam etmek isterken birden kürenin üst tarafındaki camdan, kendilerini taşıyan balonun göydesinde bir yırtık farketti. Hemen röportajını keserek iki hava subayını gördüğü arızadan haberdar etti. Her üçü de korkulu gözlerini üzerlerinde yalpalanan balonun gövdesine diktiler. Fakat henüz sadece balonun üçte biri parçalanmıştı. Üst kısmı henüz sağlamdı. Eğer yırtık büyümezse sağ salim yere inebilirlerdi. Onlar daha bu ümitle kendilerini toparlamaya çalışırken kuvvetli bir rüzgâr balonda açılan deliği büyüttü ve havada savrulan parçalarını koparıp götürdü.

Bu dehşet verici olay karşısında soğukkanlılığını en iyi muhafaza eden radyo röportajcısı oldu. Sakin ve telâşsız bir sesle dinleyicilerine başlarından geçenleri anlatmaya başladı. «Eğer balon bundan fazla yırtılmazsa, daha yoğun hava tabakalarına ulaştığımız zaman, düşmemiz yavaşlar ve rahatça yere inebiliriz. Şu sırada tek şikâyetimiz küremizin eğri durması ve devamlı olarak kendi etrafında dönmesi. İki arkadaşım ve ben durmadan birbirimizin üzerine yuvarlanıyoruz. Olduğumuz yerde durabilmek kabil değil. İşte! şimdi de kafamı kürenin duvarına çarptım.

Küremiz gitgide artan bir hızla yeryüzüne doğru inmekte. Az evvel bir saatte çıktığımız mesafeyi şimdi birkaç saniyede iniyoruz. Bir yere tutunup yukarıya bakıyorum.» Röportajcının sesi bir an için duraladı. Sonra heyecanlı bir tonla devam etti. «Balonu göremiyorum. Yokolmuş... Küremiz şimdi akıllara durgunluk veren bir sür'atle yeryüzüne doğru düşüyor.» Radyolarının başındaki dinleyiciler Kepner'in sesindeki dehşetin etkisile yerlerinde donup kalmış gibiydiler. Fakat Kepner konuşmaya devam ediyordu: «Durumun kötülüğüne rağmen hepimiz gayet sakiniz. Ne yapmamız gerektiğini biliyoruz. Küremiz daha yoğun hava tabakalarına ulaştığı zaman paraşütle atılıyacağız.

Ümitsizliğe kapılmak ve telâşa düşmek için bir sebep yok. Radyo başında bekleyen yakınlarımız ve eşlerimiz de cesaretlerini kaybetmesinler. Şimdi paraşütlerimizi takıyoruz. Kıymetli ölçü âletlerini de ayrıca beraberinde getirmiş olduğumuz bir yük paraşütüne bağladık. Kayıtlarımızı yaptığımız kâğıtları ceplerimize yerleştiriyoruz. Artık çıkış kapağını açmak zamanı geldi. Şimdi yeryüzüne 5000 m. mesafedeyiz. Stevens kapa-

Nihayet kapak açılabildi. Düşen kürenin yolcuları birer birer paraşütle atlıyorlar.

ğın vidasını açmaya çalışıyor. Fakat anlaşılan vida fazla sıkışmış, açılmıyor. Çelik bir kürenin içinde kapalı kalmak ve gökten büyük bir hızla yere düşmek korkunç bir his! İki arkadaşım hâlâ vidanın başında uğraşıyorlar. Şimdi 4000 m. yüksekliktеyiz. Kapak henüz gevşemiyor. Herhalde demin hava kaçırmasını önlemek için vidayı fazla sıkıştırmış olacağız... Yarbay bir çekiçle kelebek şeklindeki vidanın iri kanatlarına kuvvetle vuruyor. Kanatlar kırılırsa kapağı açmak ümidini tamamen kaybedeceğiz. Fakat kanatlar sağlammış. Vuruşlara dayanıyorlar. Şimdi vida yavaş yavaş dönmeye başladı. Artık onu elle çevirmek de kabil oluyor. Çok şükür, rahat bir nefes alıyoruz. Kapak açıldı. Arkadaşımız Stevens'in çoluk çocuk sahibi olduğunu gözeterek önce onun atlamasına karar veriyoruz. Stevens itiraz ediyor. Fakat Yarbay ona atlamasını emrediyor. Şu anda 3000 m. deyiz.

Şimdi Rapid City'de Bayan Winifred Stevens'e hitab ediyorum. Kocanız kürenin çıkış kapağından atlamış bulunuyor. Ben dışarı eğilip onun arkasından bakıyorum. Paraşütü açıldı, ağır ağır yeryüzüne doğru iniyor. Hiç endişe etmeyin Bayan Stevens, eşiniz güvenle yere varacaktır. Küremiz 1800 m. ye kadar düşmüş bulunuyor. Yarbay da atlamaya hazır. Önce ölçü âletlerinin bağlı bulunduğu paraşütü delikten atacak. Âletler bir yere takılıp zarar görmesin diye onları mümkün olduğu kadar ileriye fırlatmak istiyor besbelli, fakat hava cereyanı ile savaşmak zorunda. Ona yardım etmeliyim. Aman! Yarbay dengesini kaybetti. Onu tutmama vakit kalmadan o da delikten düştü. Korku ve heyecanla arkasından bakıyorum. İnşallah çelik küreye çarpıp bayılmamıştır. Hayır, hayır işte yük paraşütünü iterek kendinden uzaklaştırıyor. Şimdi de kendi paraşütü açılıyor. Benim içinde bulunduğum küre sür'atle düşerken onun üzerimde yavaş yavaş ve emniyetle indiğini görüyorum. Artık benim de atlamam gerek. Yükseklik ölçeğine bir göz atıyorum. Yere varmaya 800 m. kalmış. Artık uzun uzadıya konuşmaya vaktim yok. Yeryüzüne indikten sonra sizinle tekrar konuşabileceğimi umarım.»

Fred Kepner bundan sonra bütün Amerikada ün salan sözlerini söyledi. Radyo başında bu tehlikeli uçuşu izleyen karısına hitaben: «Heyecanlanma Marion, biraz sonra senin yanında olacağım.» diye seslenerek çelik küreden atladı. Radyoların hoparlöründe hafif bir çıtırdı duyuldu sonra ortalık sessizliğe gömüldü. Az sonra radyoda başka bir spikerin sesi duyuldu. Çelik kürenin düşüşünün radarla takip edildiğini ve paraşütle atlayan balon yolcularını aramak üzere helikopterlerin hareket etmiş bulunduğunu haber verdi. Bütün dinleyiciler merak ve heyecanın gerginliği içinde âdeta nefeslerini tutuyorlardı. Saniyeler dakikalar geçmek bilmiyordu sanki. Nihayet çok uzaktan geldiği hissini veren hafif bir ses duyuldu. Bu Kepner'in sesi idi.

«Sevgili dinleyiciler, size yakında tekrar hitap edeceğime söz vermiştim. İşte sözümü yerine getiriyorum. Üçümüz de sağ salim yeryüzüne inebildik. North Plate

(Devamı Sh. 48 de)

Binaca
diş macunu

Reklâmcılık 3398 (Doğan 2)

SAR'A (Epilepsi)

Evimiz bir ilkokulun bahçesine bakar. Her sabah işime gitmeden önce, penceremden onları, kuşlar gibi çıvıl cıvıl koşuşan, oynayan, konuşan çocukları seyreder çocukluğumu ve öğretmenlerimi hatırlarım. O gün de bana ilk okuma, yazmayı öğreten hocalarımın hayali ile uğraşırken, bahçede bir boğuşma bir koşuşmayı gördüm, kendi kendime:

— Hayrola! Bu telâş ne? diye pencereden seslenmek istedim, sesimi duyuramadım, tam bu sırada öğretmen geldi, kalabalığı yardı, yerde yatan çocuğun başını kolonya ile uğmaya başladı. Bu defa içeriye:

— Hanım, çabuk ceketimi ver bahçede bir öğrenci bayıldı, dedim.

— Hemen getiriyorum. Merdivenleri bir solukta indim nefes, nefese okulun revirine geldim. Başöğretmen:

— Kâmran Bey, bizde şimdi evinize telefon etmiştik, Allah razı olsun, hızır gibi yetiştiniz.

Muayenemi yaptım. Bayılan yavru 11 yaşında 5 inci sınıf öğrencisi, henüz ayılmamış, solunumu hırıltılı ağzından bol bol köpük geliyor, küçük çişini de kaçırmış. Başöğretmene:

— Epilepsi - Yani Sar'a. Acaba velisini çağırmak mümkün mü?

— Evleri okulun biraz ilerisinde esasen haber gönderdim nerede ise gelirler.

Hakikaten beş dakika sonra annesi içeri girdi.

— Ah! Doktor Bey, gene mi bayıldı bu sene belki 5'inci defadır oluyor. bir teşhise varamadık, sebebini anlıyamadık?

— Doğumunuzu güç mü yaptınız Hanımefendi?

— Çok zor doğum oldu, neden sordunuz?

— Bu rahatsızlık güç doğumla ilgili de ondan sordum.

A... Bu sırada ayıldı ve annesine sarıldı... çocuğa:

— Baygınlık nasıl geliyor evlâdım?

— Birdenbire doktor amca, bir kesiklik, bir fenalık duyuyor ve bulunduğum yere düşüyorum, ayıldığımda yorgunluğumu bir gün üstümden atamıyorum, ağzımdan köpük geliyormuş, bir defa da dilimi ısırmışım.

— Anlaşıldı, sen şimdi biraz revirde yat uyu ben annenle yan odada konuşacağım.

— Hanımefendi çocuğunuz Sar'a.

— Bizde şüpheleniyorduk ama pek emin değildik, kati teşhise nasıl varılır?

— Size bir mektup yazacağım. Elektroansefalografi için hastaneye göndereceğim.

— O da nedir? neye yarar?

— Elektroansefalografi, beyin faaliyetlerinin tetkiki sırasında beyin hücreleri elektrikî faaliyete sahip olduklarından, onları tesbit eden bir alettir ve bu apareyle sar'a tetkik ve tahlil edilir.

— Nasıl anlaşılır?

— Tetkiklere göre sar'a da hadise beyin hücrelerinin anormal bir çalışması ve bir deşarjı (boşalması) sonucu meydana gelir.

Küçük A...nın Elektroansefalografisi yapıldı ve sar'a tesbit edildi, derhal tedaviye geçildi. Şimdi bizim delikanlı artık bayılmıyor, arkadaşları ile teneffüste koşuyor, oynuyor.

Dr. Kâmran Şenel

BİR CUMHURİYET BAYRAMI HİKÂYESİ

Kulenin Tepesindeki Afacan...

Suzan öğle bulaşığının son tabağını da çalkaladıktan sonra bir kere daha saate baktı. Yarım olmuştu. Sabırsızlığından yerinde duramıyordu. Şimdi çocukları nereye bırakacaktı.. Fatma teyzenin bir saat önce gelmiş olması gerekiyordu.

«Suzan Suzan çabuk gel! Mehmet inemiyor!» Kâhkülleri rüzgârda uçuşan bir çocuk hızla mutfağa girmiş kızı eteğinden dışarı çekip duruyordu. Hızlı hızlı yürürlerken Suzan kızgın kızgın soluyarak,

«Bu defa ne oldu? Yine ne var?» diye söyleniyordu.

Beş yaşındaki Ali eliyle kocaman bir ağacı göstererek,

«Bak Mehmet orada kaldı,» dedi heyecanla.

«Hey Suzan, ben ağaca çıkabiliyorum,» diye bağırdı ağacın tepesindeki çocuk. Yanakları al al olmuş, çilli yüzü sevinçten pırıl pırıl parlıyordu.

Çocuğu aşağı indirirken kız bütün öfkesine karşılık gülümsemekten kendini alamadı.

«Sana en uygun yer neresi biliyor musun, küçük maymun?» diye söylendi. «Hayvanat bahçesi...»

On üç yaşındayken iki afacan teyzesi olmak çok tatlıydı. Ne var ki, bunun da bazı kötü tarafları vardı. Özellikle o gün. O sırada onun yürüyüş çalışmalarında olması gerekiyordu. Ablası da tam alışverişe çıkacak zamanı bulmuştu. Telefonun acı acı çaldığını duyarak içeri koştu. Okuldan arkadaşları yürüyüş provasına çağırıyorlardı. Kız, çocuklara ba-

kacak kadın gelmediği için gidemiyeceğini söyledi. Arkadaşı eğer saat ikide okulda olamazsa öğretmenin çok kızacağını ve gösterilere sınıfı götürmiyeceğini söyledi. Sonra geç kalmamasını da sıkı sıkı tembihledi. En iyi yürüyen sınıf Cumhuriyet Bayramı gösterilerine katılacaktı. O gün okulda seçim yapılacaktı. Ayrıca öğretmen eksik bir taburu yarışmaya almıyacağını da önceden bildirmişti .Kız, arkadaşına ikide okulda olmaya çalışacağını söyliyerek telefonu kapadı. Zira yine iki afacan bağrışmaya başlamıştı.

Ali heyecanlı heyecanlı haykırıyordu.

«Suzan, mavileşiyor. Sihirli bir şey var burada. Gel bak mavileşiyor!» Suzan çocukları çitin yanında buldu. Yolun sonundaki dev su deposunun üstünde kımıldıyan karaltılara gözlerini dikmişler, hayran hayran bakıyorlardı. Portakal renginden hızla çelik mavisine dönüyordu.

«Aman» dedi kız, «Ne var bunda? Boyuyorlar. O kımıldıyan noktalar da boyacılar.»

«Öyleyse gidip görelim, ne olur görelim» diye yalvarıyorlardı. Üç yaşındaki Ali de onun sözlerini tekrarlamaya başlamıştı.

«Ama» dedi kız, «Sizin uyku saatiniz. Uslu durursanız Fatma teyze gelinceye kadar yatırmam. Hemen gidip geliriz.»

Suzan kapının kilidini açtı. Elele dışarı çıktılar.

Yuvarlak, kalın ayaklar üstünde yükselen su deposu devâsâ bir mantarı andırıyordu. Demir bir merdiven incecik bir şerit halinde ayakların birinden başlayıp deponun etrafını döne döne dolaşarak tâ tepeye çıkıyordu. Boyacılar bu merdivenin üstündeydiler. Su deposunun etrafı yüksek dikenli telle çevriliydi. Tahta kapının üstünde de büyük bir asma kilit vardı. İşçiler girip çıktığı için o sırada kapı açıktı.

Çocuklar âdeta kendilerinden geçmişler, hayran hayran bakıyorlardı. Bir ara Mehmet gözlerini ayırmadan,

«Suzan» dedi, «Bu bir uzay gemisine benziyor. Hani geçen gün sinemada görmüştük ya işte onun gibi.» Başını bir yana eğerek,

«Acaba adamların başları dönmüyor mu?»

«Onları bilmem ama» dedi kız, «Ben olsaydım başım pervane gibi dönerdi. Bir sandalyenin üstüne çıkınca dengemi kaybediyorum. Orada kimbilir ne olurdu!»

Bir türlü unutamadığı, en canlı küçüklük anılarından biri de bu konuyla ilgiliydi. O zaman sekiz yaşındaydı. Kendinden büyük bir çocuğa gösteriş yapmak için çevredeki en yüksek ağaca tırmanmaya kalkmıştı. Sonuç onun için tam bir yüz karası olmuştu. Zira kolu kırılmış, elbisesi yırtılmıştı. Çocukların kahkahaları arasında içeri götürülürken duyduğu utanç bir türlü aklından çıkmıyordu.

«Ben de oraya çıkabilir miyim acaba?» diye kendi kendine söylendi Ali. Kirli suratı çok ciddî ve düşünceliydi.

«Ben çıkarım, ben çıkarım» diye sevinçle zıplamaya başladı Mehmet.

Kız gülerek, «Biliyorum sen çıkarsın küçük maymun» dedi. «Ama sakın denemeye kalkışma. Haydi artık dönelim.»

Çocukların peşinden yürüyüş adımlarıyla gidiyordu. Aklı hep arkadaşlarının yaptığı provalardaydı. Evde kimse bu yürüyüşün onun için ne kadar önemli olduğunu anlamıyordu. Eğer okulda sınıfları yürüyüş birincisi seçilirse bu başarıda kendisinin de payı olduğu için arkadaşları onu da sevecekler, kendilerinden biri sayacaklardı. Öğrenci sayısı bi-

ne yaklaşan ortaokuldaki ilk yılıydı. Üstelik başka bir şehirden gelmişti.

Fatma teyze daha gelmemişti. Çocukları bahçede bırakıp üstünü değiştirmek için içeri girdi. Bir yandan da çocukları kime bırakacağını düşünüp duruyordu. Şehre yeni tâyin oldukları için pek kimseyi tanımıyorlardı. Birkaç kişi vardı ama daha bir iki defa görüşmüşlerdi.

Birden dışardan çığlıklar gelmeye başladı. Yüreği ağzına geldi. Kötü bir şey olduğu besbelliydi. Arka kapıya seğirtti. Ali'yle karşılaştı. İri iri gözyaşları çocuğun yanaklarından aşağı yuvarlanıyordu. Korkudan gözleri iri iri açılmıştı. Titriyerek dışarıyı işaret ediyor ve hıçkırarak bir şeyler anlatmaya çalışıyordu.

«Adamlar gitmiş, Mehmet de oraya tırmandı, ama şimdi aşağı inemiyor...»

Çocuk daha sözlerini bitirmeden Suzan, «Demek bahçe kapısını kilitlemeyi unuttum» diyerek ok gibi dışarı atıldı.

Su deposuna yaklaştığı zaman tüyleri diken diken oldu. Küçük yeğeni merdivenin tepesinde daha da minik görünüyordu.

«Korkma Mehmet, Suzan geliyor, sıkı tutun» diye seslendi. Sonra korkuluklara âdeta yapışarak çıkmaya başladı. Bir yandan da,

«Çıkmak zorundayım. Mutlaka çıkmalıyım» diye kendi kendine söyleniyordu.

Titriyen çocuğa ulaşıncaya kadar aradan yüzyıllar geçmiş gibi geldi. Kolunu Mehmet'in omuzuna dolayarak, «Ben geldim, korkma» diye cesaretlendirmeye çalıştı. Çocuk kendini kızın kucağına attı. Kızın aklı başından gitmişti. Ağzında bir damla tükürük kalmamıştı. Birkaç defa yutkunduktan sonra,

«Memo şekerim, dön ve merdiveni tut» dedi.

«Ayrıca ben de seni tutacağım. Sakın bana dayanma.» Mehmet teyzesinin kolları arasında olmaktan güven alarak sustu. Bunun üstüne kız, «Haydi» dedi. «Yavaş yavaş inelim. İlkin ben bir adım atarım, sonra sen arkadan gelirsin.»

«Olmaz, olmaz, düşerim sonra, annemi isterim, ben annemi isterim» diye çocuk tekrar feryada başladı.

Suzan onu tek başına indiremiyeceğini iyice anlamıştı.

Düşünceler aklından yıldırım hızıyla geçiyordu. İşçiler yemeğe gitmişler kimbilir ne zaman dönerler? Ah yakında bir komşu olsaydı. Bu sırada aşağıdan Ali seslendi.

«Ne zaman iniyorsunuz?»

Ali yardım edebilirdi. Aşağı bakmadan çocuğa seslendi.

«Şekerim eve koş. Telefonu aç. Aşağıdan ilk iki numarayı çevir. Sana alo diyene itfaiyeyi haber vermesini söyle. Yeşil çayırdaki su deposuna gelsin.»

Kızın avuçları, sırtı ağrımaya başlamıştı. Etrafın derin sessizliğini ikide bir Mehmet'in «annemi isterim» diye hıçkırması bozuyordu.

Suzan çaresizlikten ne yapacağını bilemiyordu. Hem kendisinin korkmadığını gösterip çocuğun güvenini arttırmak, hem de zaman geçirmek için bir çocuk şarkısı tutturdu. Mehmet'in çok hoşuna gitmişti.

«Bir daha söyle bir daha söyle» diye kıkırdıyordu. Az sonra Ali,

«Söyledim, gelecekler» diye seslendi. Kız onu yola çıkıp gelenlere bakmaya gönderdi.

Mehmet yine «annemi isterim» diye tutturdu.

Az sonra uzaktan canavar düdükleri duyuldu. Çok geçmeden depoya bir merdiven dayandı ve yağız bir itfaiye eri Mehmet'i alıp aşağı indirdi. Başka

birinin yardımıyla da Suzan iniyordu. Tam alt basamaklara gelince her şey birden karardı.

Birkaç dakika sonra kendine geldiğinde yerde yatıyordu. Kızı indiren itfaiyeci,

«Beni çok korkuttun» dedi gülerek. Başka biri «Yükseğe çıkmaktan korkuyor anlaşılan. İyi o kadarına dayanabilmiş.»

Polis hepsini alıp eve biraktı. Bu sırada ablası, annesi de dönmüştü. Suzan bir çırpıda olanları özetledi ve sonra sözlerini şöyle bitirdi.

«Kabahat bende. Bahçe kapısını açık bırakmışım.» Ablası üzülmemesini, çocuklarının çok afacan olduğunu söyliyerek onu teselli etti.

Kız okuldaki provayı hatırliyarak,

«Eyvah» dedi. «Geç kaldım öğretmen geç kalanları almıyor. Şimdi ne yapacağım» diye dertli dertli söylenmeye başladı.

Arabadaki polis gülerek,

«Sen bugün büyük bir yararlık yaptın. Haydi gel seni arabayla okula bırakayım ve durumu öğretmenine anlatayım» diyerek kızı yanına aldı.

Öğretmen polisi dinledikten sonra,

«Polis emriyle kaidelerim ilk defa bozuluyor» diye gülümsedi ve Suzan'ı taburuna aldı.

O günkü provada Suzan hep yanlış adım atıyordu. Artık sınıfının birinciliği suya düşmüştü. Hakemler çekilince kız basamaklar üstüne çöküverdi. Arkadaşları hemen etrafına toplandılar. Suzan onlara o gün olanları anlatırken hepsinin çok dost canlısı kimseler olduklarını, sınıfa birincilik kazandırmasının o kadar önemli olmadığını anlıyarak rahatladı ve bütün huzursuzluğu silindi.

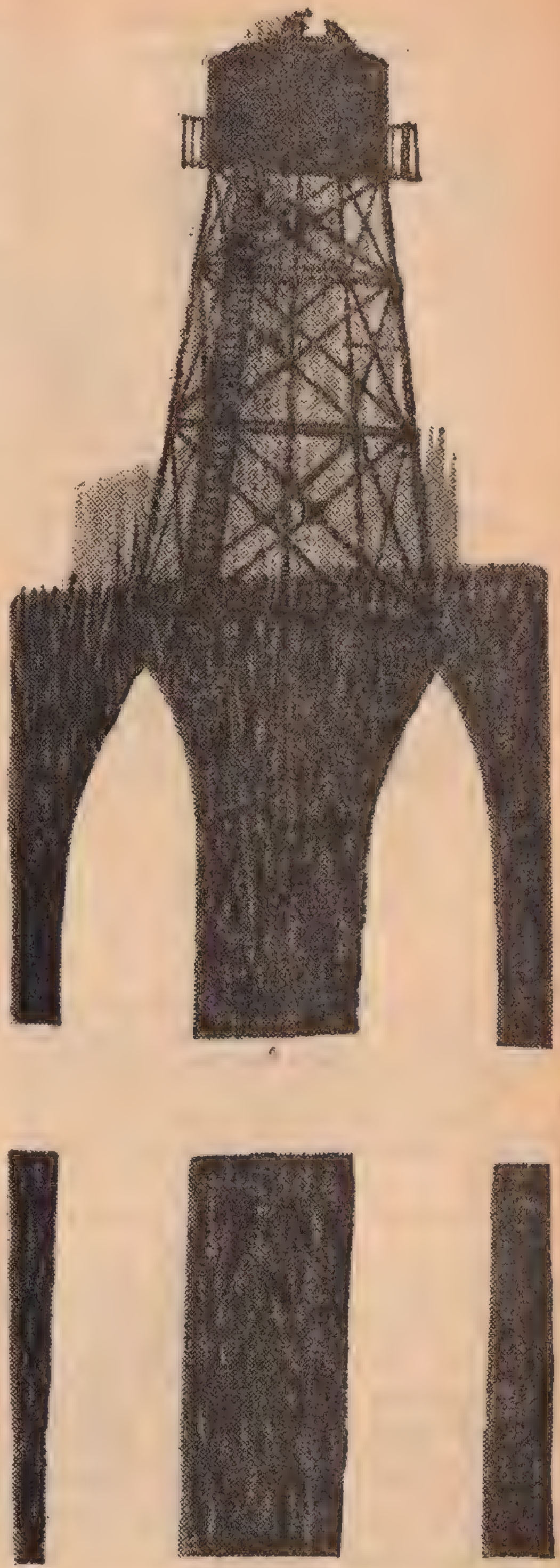

BÜTÜN HASTALIKLARI MİKROPLAR MI YAPAR?

(Baştarafı Sh 20 de)

üzerinde başarılı olarak uygulıyamıyordu. Aklına hapisaneler geldi. Mahkûmlara piyasadaki en ucuz yiyecek yani pirinç veriliyordu. Gerçekten beriberi en çok ta buralarda görülüyordu. Eijkman ceza evlerini dolaşmaya başladı. Bunlardan birinde tek bir beriberi vakasına bile raslamadı. Zira mahkûmlara daha çok civciv yemi olarak kullanılan kabuklu pirinç yediriyordu. Eijkman bir ipucu yakalamıştı. Ne varki bir tek cezaevi ortaya atacağı fikri ispatlamaya yeterli değildi. Adamlar yollıyarak Cava adasındaki bütün cezaevlerini birer birer dolaştırttı. Bunların yapacağı işlerden biri beriberi olup olmadığını araştırmak ikincisi de yedikleri pirinci kontrol etmekti. Acaba kabuklu pirinç mi, beyaz parlak pirinç mi, yoksa ikisinin karışımını mı yediklerini kesin olarak olarak tespit etmeleri gerekiyordu. Araştırıcılar cezaevlerini dolaşarak durumu bilgine bildirmeye başladılar. O da bunları sınıflandırdı. Eijkman'ın tutanaklarıyla kabuklu pirincin hastalığa sebep olmadığı kesin olarak ortaya çıkmıştı. Demek ki bu kabukta hastalığı önleyici bir şey vardı.

Eijkman'ın buluşunun gerçek değerlendirmesi insanlığa yararlı bir duruma getirilmesi ancak bilginlerin diğer hastalıklar üzerinde incelemeler yapmasından sonra oldu. Bugün yiyeceklerimizin arasında miktar bakımından çok az olmakla beraber, bir takım özel maddelerin bulunması gerektiğini kesin olarak biliyoruz. Vücudumuzun kendi kendine yapamadığı bu kimyasal maddelere vitamin adı verilmiştir. Bunları diğer canlılardan alıyoruz.

Vitaminler teker teker bulundukça, alfabedeki harflerle adlandırılmışlardır. Örneğin, A, B, C, D, E v.s. gibi.

Artık ilk sorumuzun cevabı ortaya çıkmış oluyor. Hastalıkların sebepleri çeşitlidir. Bazıları vücudumuza girerek onun zayıf tarafını kollıyan mikroplar tarafından yapılır. Kimisi de sıhhatli olabilmek için, vücuda gerekli maddelerden birinin eksikliği yüzünden ortaya çıkar.

AYIN YAZISI

(Baştarafı Sh. 4 de)

kartopu ve kaydırak gibi oyunları işlek caddelerde değil, araçların işlemediği sakin ve güvenli yerlerde, bahçelerde, alanlarda oynamanızı ve kazalara sebeb olmamanızı da şimdiden hatırlatmak isteriz. Otobüsten veya tramvaydan indikten sonra da hemen yolun karşı tarafına geçmeye kalkışmayın. Önce indiğiniz taşıtın hareket etmesini bekleyin ve yolun serbest olmasına dikkat edin. Okula veya eve yetişmek telâşı içinde itiyadı elden bırakmayın. Bir dakika kazanmak için acele etmeniz, hayatınızı veya sıhhatinizi kaybetmenize sebeb olabilir.

Okul yolunuz güvenli ve şen olsun, sevgili okuyucular.

HEYECANLI ve TEHLİKELİ BİR RÖPORTAJ...

(Baş tarafı Sh. 40 da)

nehri kıyısında Wellington adlı yerde bulunuyoruz. Beni ilk karşılayan buradaki çiftlik sahiplerinden birinin eşi oldu. Her taraftan konu komşu akın ediyorlar ve hepsi gökten düşen adamları görmek istiyorlar.»

★

YARIŞMAMIZI KAZANAN KARDEŞLERE...

Bu yılki Tatil Yarışmamızı kazanan kardeşler en kısa zamanda bize birer fotoğraflarını bir de kısa biyografilerini yollasınlar. Onları önümüzdeki sayıdan itibaren bütün okuyucularımıza tanıtacağız.

DOĞAN KARDEŞ

★

Faal 9478 - 9

SINGER

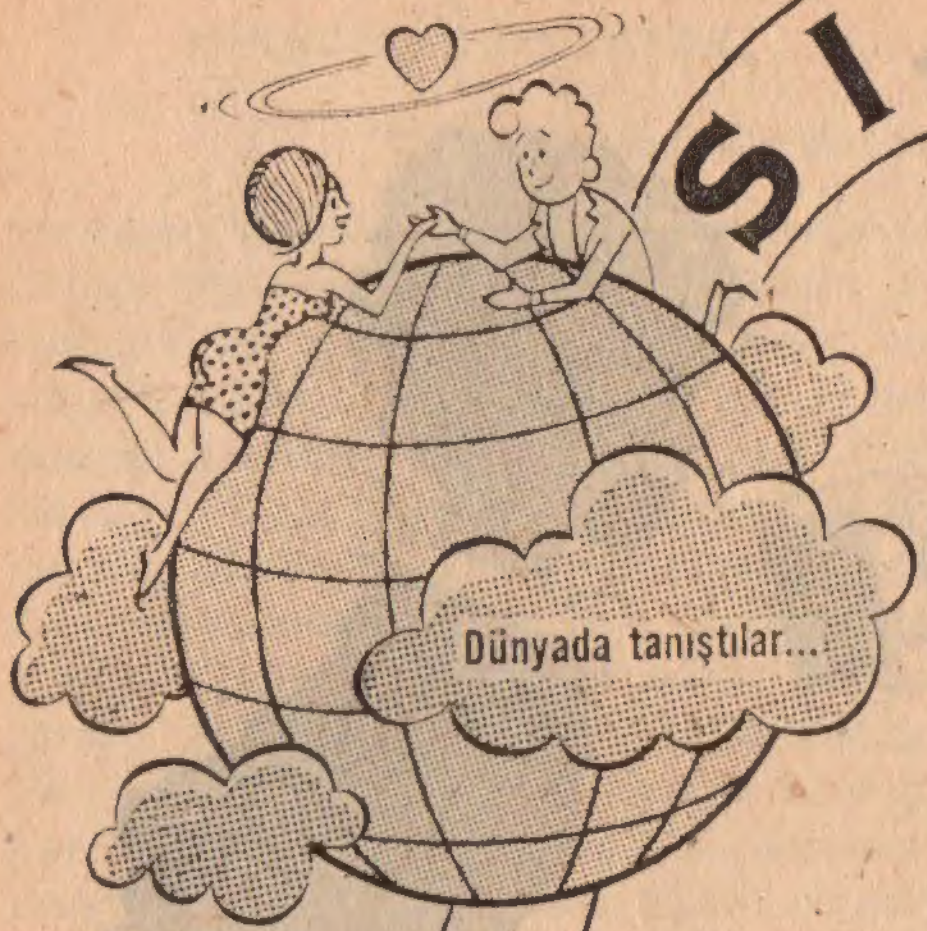

1

2

SINGER

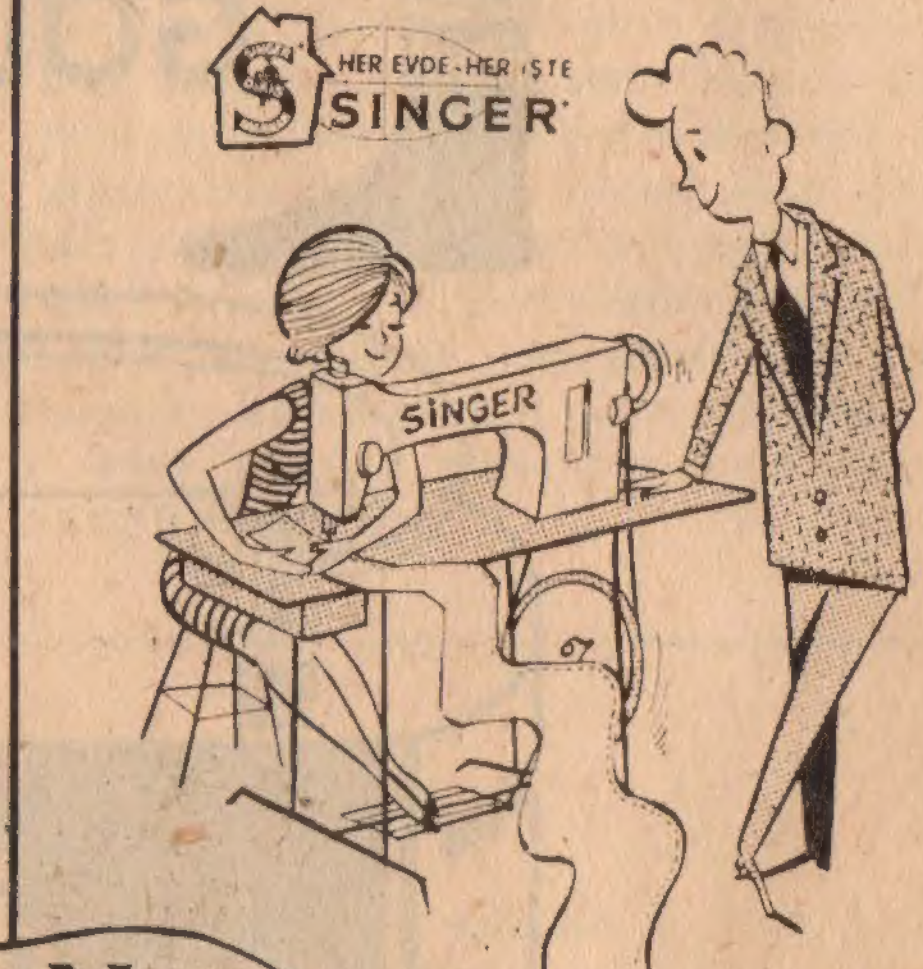

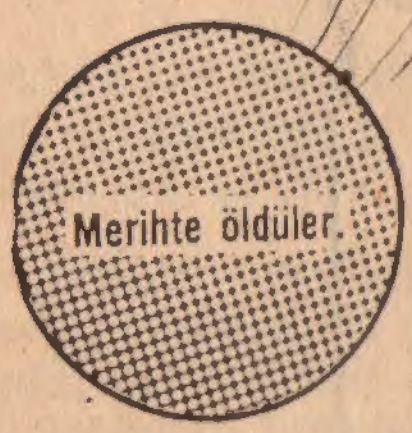

SINGER

Fakat, daima SİNGER
ve yalnız SİNGER
kullandılar!

3 4

Güldürün

"ÖĞRETMEN- KÖPEĞİMİZ ADINDAKİ TAHRİR ÖDEVİN, GEÇEN SENE AĞABEYİNİN YAZDIĞI TAHRİRİN AYNİ.

ÖĞRENCİ- ELBETTE ÖYLE OLACAK EFENDİM, KÖPEK TE AYNİ KÖPEK!..

- KIZAMIĞA TUTULDUĞUM İÇİN DOKTOR BAŞKA ÇOCUKLARA YAKLAŞMAMI MENETTİ...

- AMCA, TOPUMUZU VERİR-MİSİNİZ!.

-YAZISIZ

KARAKEDİ ÇETESİ

Mehtaplı gecede üç gölge Süzüldü duvarda gizlice İşte bizim «Karakedi çetesi» Onları iyice tanıyıp, bilmeli.

Bu da size bir başka tanıdık Evin bekçisidir yamandır «Fındık»! Kara karga, hain karga, Hem sevimli, hem düzenbaz...

Ahçıbaşı mutfağın da başı, Pervin evi temizler, düzene sokar. Bekleyelim, dostlarımız neler yapacak;
Ona yamaklık Alinin işi... Güllü kadın çamaşıra, bulaşığa bakar! Kimler eğlenecek, kimler gülecek!

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.